

MRK - MRK
Marcos

Ti tan jína chrónka ch 'in Marcos

1

Nteje mé kjuakoxin ch'in Juan Bautista

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Xikihi mé xrankíxixín ti itan jína kuènte Jesucristo ti Xjeen Díos.

² Ti ch'in Isaías, mé ijnko nkexro tsíchronka itén Díos, mé tsíkjin kuènte ti ch'in Juan, mé chrónka ch'an:

Janhan tsochr'an ijnko nkexro tsochronka itan kuèntana tsitónxin ntja,
kixin tsjasiyóxin ti ntja kuènta.

³ Ndá tsinhin sin itén ijnko nkexro tsjak'e nteje ts'éya tsondáchro:

“Tóxakohanra ncheyóxinra ntja tsixin Ìnchéni, Takitjehéra ijnko ntja ndoí.”

⁴ Tíha mé xiteyá ikui ch'in Juan Bautista, kjuák'e ch'an nteje kuikite ch'an chojni. Kjuakohé ch'an chojni kixin chrókjuinkí sin ti nkehe tjenkayáxin sin ndá chrókuikite sin mé xikaha chróxika ti ijje sin.

⁵ Nchónhña chojni kuxin nonte Judea la ko chjasin Jerusalén ikui sin ti itjen ch'in Juan, la kuíhin sin ti nkehe kjuako ch'an la chrónka sin ti ijje chónka sin, ndá ch'in Juan mé kuikitexín ch'an sin ti ndarío Jordán.

⁶ Ti iké ch'in Juan mé tsík'óna kaxrē kokamello la ko ti tjoa chrínkat'óxin ch'an mé kjaxin tsík'óna tjoé iko. Andá ti nkehe kjónie ch'an mé kochjoá la ko itsjen kotsjenta tónoxín nteje. ⁷ Mé kjuako ch'an, ndáchro ch'an:

—Iton ti janhan mé tsichréhe ijnko nkexro antsí imá chónka kjuachaxin, andá janhan la kánhño. Méxra tósuàna chrókjuásintanka ti correa tokaté ch'an. ⁸ Janhan mé inta ó kuíkitexínra. Andá jehe ch'an mé tsikitexínra ti Nchakuen Díos —ichro ti ch'in Juan.

Ch'in Juan kuikite ti ch'in Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Andá ti ñao a ch'in Jesús k'uaxrjexín ch'an ch'asin Nazaret nonte Galilea landá ch'in Juan mé kuik̄itexín ti ch'in Jesús ti ndarío Jordán.

¹⁰ Ti ó k'uaxrjenk̄ixín ch'in Jesús ti ìnta, ndá xrínahña titàya k'uikuén ch'an xitjeh̄e nkajní landá ti Nchakuen Díos, mé éxi ijnko kontóá tsjehe, kuix̄in nkaya nkajní ndá kjuák'ekjen chrítaón ti jehe ch'an. ¹¹ Ndá xrínahña nixja ijnko itan kuix̄in nkajní, ndáchro:

—Jaha mé xjana imá tjuaha. Imá chàna kixin nchexiteyàna.

Ti Jinahña chrókjuachroe ti ch'in Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹¹ ¹² Andá ti Nchakuen Díos mé sákjuiko ti ch'in Jesús nteje.

¹³ Kjuák'e ch'an ntiha cuarenta ñao la ntiha mé k'uixin iko jjehe, la ti Jinahña mé tjinkaon chrókjuachroe ti jehe ch'an. Landá ti sin ángel ikui sin k'uayakonhen sin ti jehe ch'an.

Ch'in Jesús kjuank̄ixixín kjuako nonte Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Ndá ti ó kjuák'echjína ch'in Juan, la ch'in Jesús mé sákjui ch'an nó nonte Galilea sákjuikjako ch'an ti itan jína kuènte ti kjuachaxin t'et̄oanxín Díos ¹⁵ la ndáchro ch'an:

—Ó kjuixraká ti ñao, la ó itsi ti kjuachaxin kuènte Díos ts'et̄oan ch'an. Chrókuīt̄ohéra ti nkehe jínahña tjenkayáxinra, la chrókuitekáonra ti itan jína tsaáxinra —mé xikaha kjuako ch'in Jesús.

Ch'in Jesús k'uéyeh̄e noó ti sin itsé koche

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Ndá ch'in Jesús tjetji ch'an chrínta ndaño Galilea, ndá xrínahña k'uíkon ch'an ti ch'in Simón la ko ti kícho ch'an mé it'in Andrés la ik'ué sin ti nchísén chrínkí ìnta kixin tsotsé sin koche. ¹⁷ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chrehéra ti janhan, ndá tsotjahara ixra tsjéyára chojni —ichro ch'an.

¹⁸ Ndá tuénxín kuit̄ohe sin ti nchísén kuétséya sin koche, landá chréhe sin.

¹⁹ Landá kjínhña kjuiji ch'in Jesús, ndá k'uikon ch'an ch'in Jacobo la ko

ti k'ícho ch'an, Juan, mé xjeen ti ch'in Zebedeo. Jehe sin la ko ti it'é sin tjejóxenhén sin ijnko ntabarco tjejetjónité sin ti nchísén tséya sin koche.
²⁰ Landá ch'in Jesús mé k'uéyehé ch'an ti jehe sin kjaxin. Andá tuénxín kuitqhe sin ti it'é sin Zebedeo la kuitqeko ch'an ti ntabarco la ko ti sin ich'e ixra a. Andá jehe sin mé chréhe sin ti ch'in Jesús la sákjui sin.

Ijnko chojni chóna nchakuen jínahña

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ndá kjuiji sin ti chjasin Capernaum. Landá ti ñao tqk'éhe sin israelita mé k'uixenhén ch'in Jesús ti ninkue sin la kjuankíxin kjuako ch'an.

²² Andá ti chojni síin ntiha mé chrakon sin nkexrín kjuako ch'an kixin kjuakoxin ch'an éxi ijnko chojni chóna kjuachaxin, la jehya éxi ti sin tjako ley a. ²³ Ndá ti nchia tjakoxin sin judío ti chjasin a mé itjen ijnko chojni chóna nchakuen jínahña, mé k'uéyato ndáchro:

²⁴ —¿Nkekuèté tjjaté ti janhan, jaha Jesús kuixin Nazaret? ¿Á k'uinka kixin sinchek'itjáña ti jan'an ní? Janhan mé ó choxian ti jaha, la ko ó nóna kixin jaha mé ti nkexro tjóá kuènte Díos.

²⁵ Andá ch'in Jesús mé k'uetuēhen ti nchakuen jínahña, ndáchro:
—Tániá, t'axrjéxian ti nkexro i —ichro ch'in Jesús.

²⁶ Andá ti nchakuen jínahña mé kjuínchek'aniáte ti nkexro a la ko k'uéyato itsen ndá k'uaxrje. ²⁷ Andá kaín ti chojni síin ntiha la chrakon sin ndá kjuanchankíhi k'ícho sin, ndáchro sin:

—¿Xá nkexro tíhi? ¿Nkehe ti itan nixin chronka ch'an? Jehe ch'an chóna ch'an kjuachaxin kixin t'etuēhen ti nchakuen jínahña la titekaon —mé xikaha ichro sin.

²⁸ Andá tjoka kónohe kaín sin nonte Galilea kixin nkexrín ti kjuachaxin chóna ti ch'in Jesús a.

Ch'in Jesús kjuínchekitqhe jína ti ich'ee ti ch'in Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Landá ti ó k'uaxrjéxín ch'in Jesús ti ninko, ndá tuénxín sákjuiko ch'an Jacobo la ko Juan ndqe ch'in Simón la ko Andrés. ³⁰ Ndá ti ich'ee ch'in Simón la tjetsinka, níhi tjan chóna sóa. Ndá chenka sin ti ch'in Jesús kixin níhi tjan. ³¹ Ndá kóchjína ch'an ti tjetsinka tjan ndá itsé ch'an itja tjan kjuínchek'inkatjen ch'an tjan. Ndá tuénxín kjuíihin tjan ti sóa

chónta tjan landá kjuajon tjan nkehe sinie sin.

Ch'in Jesús kjuínchekitōhe ch'an jína nchónhña chojni níhi

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Andá ti ó kjuiátaón ñao k'uúxitie, la ti chojni ntiha kjuikohe sin ti ch'in Jesús kaín ti sin níhi la ko ti sin chónta nchakuen jínahña; ³³ landá kuenté chjasin kónkotsé sin k'uejó sin ndója ti nchia itjen ch'an. ³⁴ Ndá kjuínchekitōhe ch'in Jesús jína kaín ti chojni níhi chónta itsjé ichin la ko kuakitsje ch'an kaín ti nchakuen jínahña. La í kjuajonhña ch'an kjuachaxin kixin tsonixja ti nchakuen jínahña kixin ó chóxin nkexro ti jehe ch'an.

Ch'in Jesús mé kjuako nonte Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Ndá ti naxa sítie la tsík'àya ch'in Jesús k'uaxrjexín ch'an ti chjasin a la sákjuj ch'an nteje kixin ntiha tsonixjeexín ch'an It'é ch'an itjen nkaya nkajní. ³⁶ Ndá ch'in Simón la ko ti sin xriko ch'an mé sákjuikjeyá sin ch'an. ³⁷ Ndá ti ó k'uitja sin ndá ndáchro sin:

—Kaín chojni xritjeyá sin ti jaha —ichro sin.

³⁸ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Sátsjini íso chjasin chjínaxón kixin ntiha kjaxin tsjákuva ti itan jína, kixin xikaha k'uaxrjéxiān ti chjasin a.

³⁹ Ndá nkuíxín nonte Galilea sákjui ch'an kuinkákjako nkojnko ninko la ko kuakitsje ch'an ti nchakuen jínahña chónta chojni.

Ch'in Jesús kjuínchekitōhe jína ijnko ch'in chónta chinlepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Ndá xrínahña ijnko ch'in chónta chinlepra la kóchjinehe ti ch'in Jesús la kjuák'exín toch'in chrónóa, ndáchro:

—Ti tjinkávan jaha la jína chrókjuínchekitōhéni jína —ichro ch'an.

⁴¹ Ndá ch'in Jesús la imá kuikonóēhe ch'an ti nkexro níhi landá kjuák'etja tja ch'an chrítaón ti nkexro a, ndá ndáchro ch'an:

—Xikaha tjínkavan. Ndá ijie sintakitōha jína —ichro ch'an.

⁴² Andá xikaha ndáchro ch'an, ndá tuénxín kjuiin ti chinlepra ndá kuitōhe ch'an jína. ⁴³ Ndá k'uetuēhen ch'in Jesús ti nkexro kixin sátsji

ch'an la ndáchro:

⁴⁴ —Ninkexró chenkahya tíhi; jehó sátjia tjáqohé ti ch'in nchát'á kixin ó kjuìihan ti chinlepra la ko tjájuan ti nkehe tsík'etqan Moisés kixin xikaha tsonoexín kaín chojni kixin ó kuitqha jína —ichro ch'an.

⁴⁵ Andá ti ch'in tsíkitohe jína la ti ó sákjui ch'an la kjuankíxin chenka kaín ti chojni kixin nkexrín kuitqhe ch'an jína. Méxra Jesús la xitjahya noxín ts'ixenhen ch'an nijnko chjasin, méxra k'uaxrjentá ch'an ti kohya chojni. Kjánchó, kjónté xikaha, la itsjé chojni kjuixín itsjé chjasin kjuitsjehe sin ti jehe ch'an.

2

Ch'in Jesús mé kjuínchekitohe jína ijnko chojni tsík'en toté

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Andá ó k'uatsínka iso ñao, ndá Jesús mé xíkjan ch'an chjasin Capernaum. Ndá kónohe chojni kixin kjuák'e ch'an ijnko nchia ntiha.

² Ndá tuénxín nchónhña chojni kóchjína la kjuachahya ti nchia la ko kjaxin kjuachahya ti ndója nchia k'uixin sin. Andá ch'in Jesús kjuako ti itan jína kuènte Díos.

³ Ndá ikui noó sin tinkátsénkí sin ijnko nkexro tsík'en toté, ⁴ kjánchó xitjahya kóchjína sin ti itjen Jesús kixin nchónhña chojni síin. Landá k'ujit'ótjen sin chrítaón ti nchia, landá koxrat'q sin, la ntiha kjuinkajinxin sin ti siníhi ti itjen Jesús. ⁵ Ti ó k'uikon ch'in Jesús kixin chaxín imá titekaon sin ti jehe ch'an, landá níxjehé ch'an ti siníhi, ndáche ch'an:

—Xjeeni, ó kjuixin kjuìihan ti ije chonta. ⁶ Landá iso ti sin tjako ti ley tjejótjixin sin ntiha la ikjo sin asén sin, ndáchro sin: ⁷ “¿Nkekuèté xikaha nixja ti nkexro i. T'antaxíhin ch'an Díos kixin ndachro ch'an kixin tjatsen ch'an ijíé chojni; jehó Díos mé chóna kjuachaxin tsjatsen ije”, mé xikaha ikjo asén sin. ⁸ Ndá ch'in Jesús la ó nohe nkehe kjuenkayáxin sin. Ndá ndáchro ch'an:

—¿Nkekuèté kixin xikaha tjenkayáxinra? ⁹ ¿Nkehe antsí xrahya chróndátjan ch'an, kixin kjuixin kjuìihin ch'an ti ije chóna ch'an, q á antsí xrahya chróndátjan ch'an “T'inkatjen tjatsíña ti kanja la sátjia?”

¹⁰ Méxra ijie tsjáqoxian kixin ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé ntihi chjasintajni chóna kjuachaxin tsjakjìihin ijíé chojni —ichro ch'an.

Ndá ndáche ch'an ti ch'in xitjahya itji:

¹¹ —T'inkatjen, tjatsíña ti k̄an̄iaa la s̄átjia nd̄o.

¹² Landá ti siníhi la tuénxín k'uínkatjen ch'an la kjuatsen ch'an ti kania la k'uaxrjexín ch'an ti nchia, sákjui ch'an. Landá kaín ti sin siín ntiha k'uikon sin kixin x̄ik̄aha kóhen la chrakon sin la chjéhe sin Díos kjuasáya la ndáchro sin:

—K'uikonhyéni tíhi —ichro sin.

Jesús k'uéyeh̄ Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Andá chr'éx̄in ch'in Jesús mé saxikji ch'an ínaá ti chrínta ndañao. Ndá kaín chojni kóchjína sin ndá kjuankíxin kjuako ch'an. ¹⁴ Ndá k'uatsínka ch'an la k'uíkon ch'an Mateo, xjeen ch'in Alfeo, tjetj̄ax̄in ch'an tjenchekjènk̄i. Ndá ndáchro Jesús:

—Chrehé ti janhan.

La k'uínkatjen ch'an la chréhe ch'an Jesús la sákjui sin.

¹⁵ Andá chr'éx̄in Jesús kjuák'e ch'an nd̄o Mateo, la ntiha kjuajon sin nkehe kjónie ch'an la ko k̄j̄ax̄in kjuiji itsjé ti sin nchekjènk̄i la ko k̄j̄ax̄in íso chojni chón̄ta ij̄e, la k̄j̄ax̄in kjónieko sin Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an kixin nchónhña chojni chréhe ti jehe ch'an. ¹⁶ Landá ti sin tjako ti ley la ko ti sin fariseo k'uikon sin kixin ch'in Jesús tjejónieko kaín ti sin nchekjènk̄i la ko ti íso sin chón̄ta ij̄e, ndá kjuanchankíhi sin ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro sin:

—¿Nkekuènté kixin ti maestro kuéntara nieko ch'an la ko t'ik̄ao ch'an ti sin nchekjènk̄i la ko ti íso chojni chón̄ta ij̄e? —ichro sin.

¹⁷ Landá Jesús kuíhin ch'an nkehe ti itjo sin a. Ndá níxjeh̄e ch'an ti sin a, ndáchro ch'an:

—Ti sin níehña la ticháx̄ienhña sin nkexro tsjajon x̄oan. Nahi. Jehó ti sin níhi mé tichánx̄ihin sin nkexro tsjajon x̄oan. Janhan la k'uinkakjéyáhya chojni chón̄tahya ij̄e; nahi, jehó chojni chón̄ta ij̄e.

Tjanchankíhi sin Jesús kixin nkekuènté niehña iso chojni ti níxjeh̄e sin Díos

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Ijnko ñao mé ti sin kuék'ajiko Juan Bautista la ko ti sin fariseo a mé

kjóniehña sin kuenté ñao kixin níxjehę sin Díos. Andá iso sin mé ikui sin ti itjen Jesús la kjuanchankíhi sin:

—¿Nkekuènté kixin ti sin xriko ch'in Juan la ko ti sin fariseo la niehña sin ijie kixin chjéhe sin Díos kjuasáya, andá ti sin xriko la nahi? —ichro sin.

¹⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—¿Xá jina chrókjóniehña ti chojni tsík'eyehe sin tsochjina ijnko kia ti naxa tjejóko sin ti nkexro tsíkótehe ní? Ti naxa itjen ti nkexro tsíkótehe la xitjahya kixin chrókjóniehña sin. ²⁰ Andá tsjixraká ijnko ñao tsotsé chojni ti nkexro tsikotehe, sátsjiko sin ch'an, andá ti ñao a la chaxín siniehña sin, ts'ává sin.

²¹ Ninkexró chrókuak'eñehe ijnko ika ó ntaxin it'o ika nixin kixin ndá chrókuixéhe ti ika nixin ndá antsí má chrók'uichje ti ika ndaxin a. ²² La ko kjaxin ninkexró chrókuikja ixran nixin ijnko tjuaxran ó ndaxin; kixin ti ixran nixin la chrókótséchje ti tjuaxran ndaxin ndá chrók'uitjáña ti ixran la ko ti tjuaxran kjaxin. Méxra ti ixran nixin chrókuikia ijnko tjuaxran nixin —mé xikaha ichro Jesús.

Ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé tsetaon sin iso ñeno noatrigo ijnko ñao tok'éhe sin

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Ijnko ñao tok'éhe chojni la Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an mé k'uatsínka sin ijnko nonte tsík'inka noatrigo. Landá ti sin k'uajiko ch'an kjuankíxin sin tsetaon sin iso noatrigo. ²⁴ Ndá iso ti sin fariseo kjuanchankíhi sin ti ch'in Jesús:

—¿Nkekuènté kixin ti sin xriko la tjejóch'e sin ixra ti ñao tok'éheni? Kixin kohya kjuachaxin tsohen ixra ti ñao i —ichro sin.

²⁵ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—¿Á kjuinchekuáxinhñara ti xroon chrónka nkehe kjuích'e David la ko ti sin k'uajiko ch'an nkonaá ti ó ik'uen sin kjinta ní? ²⁶ Mé jehe ch'an k'uixenhen ch'an ti nchia kuènte Díos ti ó k'uetoan ti nchat'á Abiatar, andá kjónie ch'an ti niqtja tsíkóñao kuènte Díos, kjónté jehó ti sin nchat'á mé kuéchóna kjuachaxin sinie sin tíha, la kjaxin chjéhe ch'an ti sin k'uajiko ch'an kjónie sin —ichro ch'in Jesús.

²⁷ Kjaxin ndáchro ch'in Jesús:

—K'óna ti ñao tsok'éhe chojni kixin tichánxihin sin, la jehya jehó kixin chrókjuikosáyehe chojni ti ñao a. ²⁸ Andá ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé chóna kjuachaxin ts'etōan nkehe tsōhen ti ñao tok'éhe chojni —ichro ch'an.

3

Ijnko chojni tsíxámá itja

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Ndá ch'in Jesús k'uixenhen ch'an ti nchia tónkotsé ti sin Israel ínaá. Mé ntiha itjen ijnko ch'in tsíxámá ijnko itja. ² Landá kóchjína iso chojni tsáyehe sin ch'in Jesús, ts'ikon sin kixin á sinchekitōhe ch'an jína ti nkexro tsíxámá itja ti ñao tok'éhe sin kixin ndá xikaha mé jína tsjanchia sin ijje, ichro sin. ³ Ndá ch'in Jesús mé ndáche ch'an ti nkexro tsíxámá itja:

—T'inkatjen, xrakia, tjak'éxian totá nkosiñe ntihi.

⁴ Landá kjuanchankíhi ch'in Jesús ti sin siín ntiha, ndáchro ch'an:

—¿Nkehe siín kjuachaxin tsōhen ti ñao tok'éheni? ¿Á chrókjuich'eni ti nkehe jína ní o á chrókjuich'eni ti nkehe jínahña? ¿Á chrókjuinchekitōheni chojni jína ní o á chrók'óñáni chojni? —ichro ch'an.

Andá jehe sin la tánikoá sin. ⁵ Landá ch'in Jesús la kónínkaon ch'an, komá ch'an ti jehe sin la ko k'uává ch'an kixin tjinkakonhña sin tsikonóēhe sin chojni. Ndá ndáche ch'an ti nkexro níhi:

—Tjéndoá itjá.

Andá kjuentoá ch'an itja ch'an la ó kuitōhe ch'an jína. ⁶ Landá ti sin fariseo a k'uaxrjexín sin ninko sákjui sin, la k'uito sin ti sin kuènte ch'in Herodes ndá kjuenkayáxinko kícho sin kixin nkexrín chrók'óñá sin ti ch'in Jesús.

Nchónhña chojni siín chrínta ndañao

⁷ Ndá ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an sákjui chrínta ndañao a. Andá nchónhña chojni kjuijichréhe ch'an, tsíkixin sin ti estado Galilea la ko ti estado Judea ⁸ la ko chjasin Jerusalén la ko estado Idumea la ko iso sin tsíkixin sin nó tóhe ndarío Jordán la ko nó chjasin Tiro la ko

chjasin Sidón. La mé kaín sin tsíkihin sin kixin nkexrín ti kjuaxroan ijié kjuasin ch'in Jesús, ndá kuichréhe sin kixin kjaxin sin chrók'uíkon sin ti kjuaxroan a.⁹ Ndá k'ueṭuḡhen ch'an ti sin k'uajiko ch'an kixin ntiha chrókjuak'echónhen ijnko ntabarco kixin ti imá chrók'uixitja chojni ti jehe ch'an ndá chrók'ujt'ótjen ch'an,¹⁰ kixin tsíkjinchekitḡhe ch'an jína itsjé chojni, landá kaín ti sin níhi k'uixitja sin ch'an kixin tjinkaon sin chrótsé sin ti iké ch'an kixin tsitḡhe sin jína.

¹¹ Kjaxin ti sin chónṭa nchḡkuen jínahña la ti ó k'uikon sin ti ch'in Jesús ndá k'uejóxin sin toch'in sin nkayakon ch'an. Ndá k'óyako ti nchḡkuen jínahña a ndáchro:

—Jaha mé ti Xjeen Díos.

¹² Andá ch'in Jesús ndáche ti nchḡkuen jínahña kixin chróchrónkahya nkexro ti jehe ch'an.

Ch'in Jesús kjueyá teyó sin ts'ajiko ch'an

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Andá chr'éxṭin chr'iin ch'in Jesús ijnko ijna, ndá ntiha k'uéyeḡhe ch'an iso ti sin chréhe ti jehe ch'an, andá ti ó k'uejó kaín sin¹⁴ ndá kjueyá ch'an teyó ti sin chaxín ts'ajiko ch'an kixin ts'ḡtuḡnhen ch'an sin sátsji sin tsjako sin ti itan jína.¹⁵ Kjuajon ch'an kjuachaxin sinchekitḡhe sin chojni níhi jína la ko tsakitsje sin ti nchḡkuen jínahña chónṭa chojni.

¹⁶ Mé ti teyó sin tsíkjejá ch'an mé it'in sin xikihi: Simón la mé kjuínchek'in ch'an Pedro;¹⁷ Jacobo, la ko ti kícho ch'an, Juan, mé xjeen ch'in Zebedeo. Kjaxin kjuínchek'in ch'an ti sin a Boanerges, mé t'axrjexín kixin Xjeen Sítjonta.¹⁸ La Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo, it'é ch'an mé it'in Alfeo, Tadeo la ko ijnko Simón, tíhi mé kuènte ti sin cananista,¹⁹ la Judas Iscariote, mé ti nkexro kjuínchekji ti ch'in Jesús.

Ndáchro sin kixin ch'in Jesús chónṭa kjuachaxin kuènte ti Jinahña

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Landá chr'éxṭin ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an k'uixenhen sin ijnko nchia.²⁰ Ndá kónkotsé nchónhña chojni, andá xitjahya sinie sin.

²¹ Ndá kónohe ti sin naxḡ kjéhya ch'in Jesús. Ndá ikui sin la tjinkaon sin sátsjiko sin ch'an kixin ndáchro sin kixin ó tsík'ixikján ch'an.

²² Kjaxin ti sin tjako ti ley mé kuixin sin chjasin Jerusalén, ndáchro sin:
—Ti ch'in i chóna ch'an kjuachaxin Beelzebú, ti Jinahña, mé tíha ti nkexro t'etuehen kaín ti nchakuen jínahña, mé xikaha tjacha ch'an takitsje nchakuen jínahña a —ichro sin.

²³ Ndá ch'in Jesús k'uéyehē ti sin a, ndá kjuíncheyóexin ch'an, ndáchro ch'an:

—¿Nkexrín kixin nkokón Jinahña chrókuakitsje asén? ²⁴ Mé ti chojni t'etōan ijnko chjasin, ti tjanjonko kícho sin landá tsjachahya sin naxa ts'etōan sin. ²⁵ La ko kjaxin ti sin nkoqoa ndoe, ti nkoqoahya tjenkayáxin sin, ndá séhya ts'ejóko kícho sin. ²⁶ Andá ti nkokónhña tjenkayáxin ti sin Jinahña, la kjá ts'itjáña ti kjuachaxin kuènte sin.

²⁷ Ninkexró tsjacha ts'ixenhen ndoe ijnko chojni tsehe kixin chrókuakitsje sin ti nkehe chóna ch'an. Nahi. Ticháxin saxín chrókjuinchenteto sin ti ch'in tsehe kixin ndá jína chrókueéhe sin ch'an.

²⁸ Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin Díos jína tsjakjihin ch'an kaín ti ijie chóna chojni la ko kaín ti nkehe jínahña tsinixja sin. ²⁹ Andá ti nkexro ts'ántaxínhin ti Nchakuen Díos, la mé xitjahya tsjihin sin ti ijie, la mé nkochrín tsochóna sin ti ijie —ichro ch'an.

³⁰ Mé xikaha ichro ch'an kixin ti sin a tsíndáchro sin kixin ijnko nchakuen jínahña mé chóna ch'an.

Ti ñé la ko kícho ch'in Jesús

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Andá ikui ñé ch'in Jesús la ko kícho ch'an la tjejó sin ndója ó, landá k'uetuehen sin ijnko chojni tsjik'éyehē ti ch'in Jesús. ³² Andá ti sin tjejótjaxin ti itjen ch'in Jesús ntiha chenka sin ch'an:

—Íná la ko kíchuá tjejó sin ndója, xritjeyá sin ti jaha —ichro sin.

³³ Ndá ndáchro ch'an:

—¿Xá nkexro ti nana la ko nkexro ti kíchina? —ichro ch'an.

³⁴ Ndá komá ch'an ti chojni tjejótjaxin ntiha landá ndáchro ch'an:

—Ti sin i la mé nana la ko kíchina. ³⁵ Kaín ti sin nchexiteyá ti nkehe tjinkaon Díos, la mé ti sin a mé kíchina la ko nana —ichro ch'an.

Kjuincheyóexin ch'in Jesús éxi ijnko chojni t'enkā nonte

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8) 3-19-06

¹ Landá ch'in Jesús mé kjuankíxin kjuakoxin ch'an chrínta ndañao ínaá. Ntiha mé kónkotsé nchónhña chojni ti itjen ch'an ndá k'uit'ótjen ch'an ijnko ntabarco tjenkátaón ìntā, andá kjuák'etjaxin ch'an. Ndá kaín ti sin tsíkónkotsé mé kuitqhe sin chrínta ndañao. ² La nchónhña nkehe nixja ch'an la ko kjuíncheyóexin ch'an. Ndá ndáchro ch'an:

³ —Tihínra tíhi: Ijnko chojni sákjuik'enkā nontē. ⁴ La ti sákjuik'enkā ch'an la iso noatje la xejin ti ntja, ndá ikui koxroxé la kjónie va ti noa. ⁵ Andá iso noa mé k'uitji chrik'a ixro ti chóntahya itsjé inche, ndá tjoka k'uaña kixin tjínhña chóna inche. ⁶ Kjánchó ti ó kjuiton ti ñao, landá ti ika la chjánxin sóa la xámá kixin ninkahya chóna nuée. ⁷ Andá iso noatje kjuitsinkak'á ti siín kach'í, landá ti kach'í k'uánkí, landá ti ino la í k'uánkíhya kixin sítja ti kach'í. ⁸ Andá iso ti noa k'uitji inche jína la k'uaña, landá k'uánkí nteto la mé k'óna jína, mé ijnko noatje la mé k'óna treinta nieno noa, andá ijnko la mé k'óna sesenta nieno noa, andá ijnko la k'óna ijnko ciento nieno noa —ichro Jesús.

⁹ Ndá ndáchro ch'an:

—Ti nkexro tjinkaon tsihin la chrókuíhin —ichro ch'an.

Ch'in Jesús chrónkaxín nkexrín t'axrjexín ti noa k'uitji

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Ndá chr'éxin, ti ó kuitqhe ch'in Jesús jehó, la ti sin tjejó chjínaxón ti itjen ch'an la ko ti teyó sin k'uajiko ch'an mé kjuanchankí sin kixin nkexrín t'axrjexín ti nkehe chrónka ch'an. ¹¹ Ndá ndáchro ch'an:

—Jahara la Díos mé tsjinkitsa tsonohara ti nkehe tienxínhña chojni kuènte ti kjuachaxin t'etqanxín Díos, andá ti sin titekakónhña la ó kjuintayóaxoán kaín nkehe kuíhin sin. ¹² Kixin kjónté tjejotsjehe sin la t'íkonhña sin, la ko kjónté tjejótihin sin la tienxínhña sin kixin ti chrókuienxin sin la chrók'uinkí sin ti nkehe tjenkayáxin sin la ko chrókjuiin ti ijje chóna sin —ichro Jesús.

Ch'in Jesús chrónka nkehe t'axrjexín ti nkexro sákjuik'enkā

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Ndá ndáche ch'an sin:

—¿Á kienxínhñara jahara nkexrín t'axrjexín ti nkehe kjuıntayóaxian ní? Ti nahi la, ¿nkexrín chrókienxinra ti íso nkehe naxa sıntayóaxian?

¹⁴ Andá ti nkexro sákjuik'enka ti noatje a mé yóhe ijnko nkexro sákjuikjako itén Díos. ¹⁵ Ti noatje xejin chrínta ntja la t'axrjexin ti chojni kuíhin itén Díos, ndá chr'éxin ikui ti Jinahña kjuínchek'itjáña ti itan jína kuíhin sin. ¹⁶ Andá ti noatje kjuitsínkak'á ixro mé t'axrjexín kixin ti sin kuíhin itén Díos ndá tjoka kóxrjéhín sin, kuitekaon sin la imá chéhe sin.

¹⁷ Kjánchó nínkahya chóna nuèé, landá séhya kuitohe sin kixin ti itsi ijnko kjuaxikaon o kjuaxróxinhña tsohen sin kixin kuitekaon sin ti itan jína, ndá tsítóhe sin ti tinkáchónki sin Díos. ¹⁸ Andá ti noatje xejink'a kach'í la mé t'axrjexín ti sin tihin itén Díos, ¹⁹ kjánchó naxa imá tóxakonhen sin ti nkehe sín chjasintajni la ko ti nkehe tjete tóxrjéhín sin la ko tjinkaon sin tsochóna sin itsjé nkehe. Kaín tíha mé t'inkákohén ti itén Díos kuíhin sin, landá xikaha xitjahya sich'ehe sin ixra Díos.

²⁰ Andá ti noatje k'uitji ti nonte chóna inche jína la mé t'axrjexín ti sin kuíhin ti itén Díos ndá kuinkáchónki sin, landá xikaha jína ch'ehe sin xra Díos. La iso sin la éxi yóhe ti itje k'óna treinta nieno noa la ko íso la yóhe ti itje k'óna sesenta nieno noa la ko iso sin la yóhe ti itje k'óna ciento nieno noa —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

Ch'in Jesús mé kjuíncheyóexin éxi ijnko xrohi tjeche

(Lc. 8:16-18)

²¹ Kjaxin ndáchro ch'in Jesús:

—¿Á chrókuikāoni xrohi tjeche chrókjuak'emá chrínkí ntacajón o chrínkí ti cama ní? Kjá nahi. Ti xrohi la noi chrókjuak'e kixin ts'inkaséñaxín ti chojni tjejó nkaxenhen. ²² Mé xikaha kaín ti nkehe tjejó má ijie tsonoxín chr'éxin, la ko kaín ti nkehe ninkexró noehña ijie la tsonoxín chr'éxin. ²³ Andá ti nkexro tjinkaon tsihin la chrókuíhin tíhi —ichro ch'an.

²⁴ Kjaxin ndáchro ch'an:

—Chrókjuenkayáxinra jína ti nkehe tjejó tihinra. Ti nkehe tjáchoara jahara la Díos la tsjáchoahara xikaha la ko tsjajon ch'an íso. ²⁵ Ti nkexro chóna nkehe la antsí ts'áyéhe. Andá ti nkexro chóntahya, la kjónté ti intsí chóna sin la ts'axrjehe sin —ichro ch'an.

Ch'in Jesús mé kjuíncheyóexin éxi ijnko itje ts'aña la ko ts'ánkí

²⁶ Kjaxin ndáchro ch'in Jesús:

—Ti kjuachaxin t'etqanxin Díos tóyóhe ijnko chojni sátsjik'enká nontee. ²⁷ Ndá sákjuik'ajua ch'an ti tie a la ko k'uáya ch'an ti nchítjen. Ndá xikahó k'uatsínka iso ñao la ko iso tie, ndá ti itje la k'uaña la ko k'uánkí. Andá ti nkexro k'uenká la noehña nkexrín kóhen tíha. ²⁸ Mé xikaha ti nonte kjuích'e ixrā jehó. Seno k'uaña ti ino, ndá kjuiyá, ndá k'óna ti noa; ²⁹ andá ti ó tsi ti ñao tsotjá sin, la ti sin ich'e xrā tsakjijin sin ti noa.

Ch'in Jesús kjuíncheyóexin éxi ijnko itje it'in mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Kjaxin ndáchro ch'in Jesús:

—¿Nkehe chrókóyóhe ti kjuachaxin t'etqanxin Díos, la ko nkehe chrókóyóexin tíha? ³¹ Mé éxi yóhe ti itje mostaza tsík'inka nonte. Tíha mé ijnko itje intsí ke kaín itje siín ntihi chjasintajni. ³² Ndá ti tsík'inka ti itje la ts'aña la ts'ánkí imá ijié, andá ti íso inta la kánhñó ts'ánkí. La kjaxin ti chaon ti inta ts'ánkí imá ijié, la kjónté ti koxroxé xritjaka la jína sich'éna va kaké va chrik'a chaon ti inta its'uan.

Nkehe ti ixrā kjuích'e ti nkehe kjuíncheyóexin ch'in Jesús

(Mt. 13:34-35)

³³ Mé xikaha ch'in Jesús kjuakohé kaín ti chojni la kjuíncheyóexin ch'an nchónhña nkehe, mé kjuako ch'an kaín nkehe chrókjuacha chrókienxín sin. ³⁴ Kaín nkehe kjuako la kjuíncheyóexin ch'an. Andá chr'éxin la chenka ch'an ti sin k'uajiko ch'an nkehe t'axrjexín kaín tíha.

Ch'in Jesús k'uētuehen ti xrīntō la ko ti ìntā síchrika kixin ts'ixita

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Landá ó kóntó, ndá ndáche ch'in Jesús ti sin k'uajiko ch'an:

—Sátsjini tóhe ti ndañao —ichro ch'an.

³⁶ Ndá kuitōhe sin kaín ti chojni la sákjuiko sin ti ch'in Jesús naxā itjen ch'an ti ntabarco la ko íso ntabarco sákjui kjaxin. ³⁷ Ndá xrínahña tjian chjéhe xrīntō, landá síchrika ti ìntā la t'ixenhen ti ntabarco, la ó mero chrókaón ìntā ti ntabarco. ³⁸ Andá ch'in Jesús la mé tjejua ch'an nóton ti

ntabarco, tjejkjón ch'an ijnko ika. Landá kjuínchekjayehe sin ti jehe ch'an, la ndáchro sin:

—¿Maestro! ¿Ándosán kixin ts'itjáñani, ts'aniánkíni ìnta ní? —ichro sin.
³⁹ Andá ch'in Jesús k'uáya ch'an, la k'ueṭuehen ch'an ti xrinto la ko ti ndaño kixin ts'ixita, ndáchro ch'an:

—Tániá, tjak'eta —ichro ch'an.

Landá ti xrinto la ko ti ìnta k'uixrata. ⁴⁰ Ndá kjuanchankíhi ch'an ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro ch'an:

—¿Nkekuènté kixin imá chrakonra? ¿Á naxa chaxínhña tinkachónkihñara Díos ní? —ichro ch'an.

⁴¹ Landá imá chrakon sin ndá ikjo sin kícho sin:

—¿Xá nkexro tíhi? Kixin kjónté xrinto la ko ndaño la mé titekakonhen ti jehe ch'an —ichro sin.

5

Ijnko chojni chjasin Gadara chóna nchónhña nchakuen jínahña

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Ndá ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an k'uatsínka sin tóhe ti ndaño, andá kjuiji sin Gadara. ² Ndá k'uinkajixín ch'in Jesús ti ntabarco la xrinahña ikui ijnko nkexro kuixín nó ti tsíkijxravá chojni mé chóna ch'an nchakuen jínahña. ³ Ti nkexro a mé kjuák'e ti tsíkijxravá chojni la ninkexró tjachahya nchenteto ti jehe ch'an, kjónté cadena nchentetoxín sin. ⁴ Nkoyaxón kjuínchentetoxín sin cadena toté ch'an la ko itja ch'an, la kjónté xikaha, la k'uekóchríjin ch'an, k'uekjuínchekuen ch'an ti cadena. Méxrā ninkexro kuekjuachahya kuek'ueṭuehen ti jehe ch'an.

⁵ K'uaji ch'an nchakotjin la ko tie, k'uéyato ch'an nó ijnā la ko ti tsíkijxravá chojni la ko jehó ch'an tjatexin ch'an ixro asén ch'an. ⁶ Landá ikjín k'uíkonxín ch'an kixin ikui ch'in Jesús la kuinká ch'an, kjuiji ch'an ntiha la kjuák'exín toch'in nkayakon ti ch'in Jesús ⁷ la k'uéyato ch'an, ndáchro:

—¿Nkekuènté tjjaté jaha ti jeheni, jaha Jesús Xjeen Díos itjen nkaya nkajní? Díos tjetsjehe xrjanóaha jaha nchekjasótehyani —ichro ch'an.

⁸ Mé xikaha ichro ch'an kixin tsíndáchro ch'in Jesús:

—Jaha nchakuen jínahña, tjtóhé ti nkexro i —tsichro ch'an.

⁹ Ndá ch'in Jesús mé kjuanchankí ch'an:

—¿Nkexrín it'ian? —ichro ch'an.

Ndá kjuátehe ti nkexro a:

—Legión mé it'ian kixin jeheni la itsjéni —ichro ch'an.

¹⁰ Landá ti nchakuen jínahña la chrónóehē ti ch'in Jesús kixin chróchr'anhña ókjé nketí. ¹¹ Mé chjínaxón ntiha siín nchónhña kochíno xrine va ¹² la ti nchakuen jínahña, la chrónóa ndáchro:

—Títóhéni ts'ixeheni asén ti kochíno —ichro ti nchakuen ti jínahña.

¹³ Ndá ch'in Jesús mé kjuajon ch'an kjuachaxin. Ndá kaín nchakuen jínahña mé k'uaxrjexín ti nkexro a la sákjuik'ixenhen asén ti kochíno a, mé chjína iyó mil va, ndá kaín va k'uinkajixín va ntiha, kjuitsinkayá va tsaka la kjuitsinkankí va ti ndañao ndá kjuihin va ti ìntà la ik'uen va.

¹⁴ Landá ti chojni t'ayakonhen ti kochíno mé chrakon sin, kuinká sin sákjuichronka sin chjasén sin la ko ti sin tjejó nontē. Landá itsjé chojni mé kuitsjehe sin nkehe ti tsíkonhen ntiha. ¹⁵ Ndá kjuiji sin ti itjen ch'in Jesús la k'uíkon sin kixin itjen ti nkexro kuéchónta nchakuen jínahña, la ó jína itjen ch'an, tjetjaxín ch'an, tjechrinkáya ch'an ijnko ika, landá jehe sin la imá chrakon sin. ¹⁶ Andá ti sin tsík'ikon mé chrónka sin nkexrín kuék'aji ti ch'in kuéchónta nchakuen jínahña la ko nkexrín kóhen ti kochíno a. ¹⁷ Ndá kjuankíxin sin kónínkaon sin landá ndáche sin ti ch'in Jesús kixin sáchrokjuixín ntiha.

¹⁸ Ndá ó ts'it'ótjen ch'in Jesús ti ntabarco, landá ti ch'in kuéchónta nchakuen jínahña la mé chrónóa ch'an kixin kjaxin ch'an sáchrokjui ch'an. ¹⁹ Ndá ch'in Jesús kjuajonhña kjuachaxin, andá ndáche ch'an ti ch'in a:

—Sátjia ndoa, tíchenka ti sin kjéhya kixin nkexrín kaín ti kjuaxroan ijié kjuasin Díos la ko nkexrín Díos kjuínchekitoha jína, kuíkonóaha —ichro ch'an.

²⁰ Landá ti nkexro a la sákjuj ch'an la kjuankíxin chrónka ch'an kaín ti chjasin kuènte Decápolis kixin nkexrín ti nkehe kjuích'e ch'in Jesús la ko nkexrín kuitóhe ch'an jína. Andá kaín ti sin ntiha kuíhin sin la imá chrakon sin.

Ti xjeen ch'in Jairo la ko ti tjan kuákóxín iké ch'in Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ndá ti ó xíkankão ch'in Jesús ti ntabarco nó tóhe ndãñao ínaá, andá kóchjína nchónhña chojni, ndá ntahó ti chrínta ti ìntã kuitõhe ch'an. ²² Landá ikui ijnko nkexro t'etõan kuènte njnko judío mé it'in Jairo, la ti ó k'uikon ch'an kixin ntiha itjen ch'in Jesús la kjuák'exín ch'an toch'in ch'an nkayakon ch'in Jesús ²³ la chrónóa ch'an, ndáchro:

—Ijnko xjana ichjin mé ó tjet'en tjan. Xrjanóãha chrókjuini kixin chrókjuak'étja itjá ti jehe tjan ndá chrókuitõhe tjan jína —ichro ch'an.

²⁴ Ndá ch'in Jesús sákjuiko ti nkexro a. La nchónhña chojni chréhe sin tinkák'indate sin ch'an. ²⁵ Andá kjaxin tjenkákjan ijnko chojnichjin níhi, ó chóna teyó nánó sítji tjan ijni. ²⁶ Imá tjeté tjan kixin nchónhña xroã kóhen tjan la ó kjuixin kjuéjehe tjan kaín chichaon kuéchóna tjan la kjónté la kuitõehya tjan jína, ícha ãntsí tinkákótaó tjan. ²⁷ Ndá ti ó kuíhin tjan chrónka chojni nkehe ti kjuaxroan kjuasin ch'in Jesús, ndá ikui tjan kjuák'enkákjan ti chojni la chréhe tjan nóton ch'in Jesús la kuákóxin tjan ti iké ch'an, ²⁸ kixin kjuenkayáxin tjan kixin, kjónté chrínta ti iké ch'an ó, chrókuákóxin tjan la táhó mé chrókuitõexín tjan jína, ichro tjan. ²⁹ Ndá tuénxín ti ijni la mé ó kjuixén la kónohe tjan kixin ó kjuixin kuitõhe tjan jína la ó kjuiin ti ichin kuéchóna tjan. ³⁰ Ndá ch'in Jesús la ó kónohe ch'an kixin ti kjuachaxin chóna ch'an mé kuitõexín jína ijnko chojni, ndá nkátjía ch'an, kjuanchankíhi ch'an ti chojni síin a:

—¿Nkexro kuákóxin ti kaná? —ichro ch'an.

³¹ Ndá kjuátehe ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro sin:

—Ó noha kixin nchónhña chojni sítja, ¿ndá nkekuènté kixin tjánchánkiá nkexro ti kuákóxián? —ichro sin.

³² Ndá nkátjía ch'an tsjehe ch'an nkuíxín kixin tsonohe ch'an nkexro ti kuákóxin ti iké ch'an. ³³ Ndá ti tjan a la mé chrakon tjan, síxránkã tjan kixin ó nohe tjan kixin ó kuitõhe tjan jína, ndá xrakoa tjan kjuák'exín toch'in tjan nkayakon ch'in Jesús, ndá ndoá chrónka tjan kaín nkehe kóhen tjan. ³⁴ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Xjeeni, kaín ãsán kuitekávan ti janhan ndá kuitõha jína. Ijie la kjuaxróxin sátsjia ndõa —ichro ch'an.

³⁵ Landá naxã tjenixja ch'an ndá ó ikui chojni kuixin sin ndõe ti nkexro t'etõan njnko. Ndá chenka sin ch'an:

—Xjaan la ó kjuixin ik'uen. ¿Nkekuènté naxã chjehé ixrã ti Maestro a? —ichro sin.

³⁶ Kjancho ch'in Jesús la ándosén ch'an ti chrónka sin, ndá níxjehe ch'an ti nkexro t'etōan n̄nko, ndáchro:

—Chrakonhña jaha, jehó titekávan ti janhan —ichro ch'an.

³⁷ Ndá kjuajonhña ch'an kjuachaxin kixin ninkexro tsochréehya, la jehó Pedro la Jacobo la ko Juan mé kícho ch'in Jacobo, me sákjuiko sin ch'an. ³⁸ Landá ti ó kjuiji sin ti ndoe ti nkexro t'etōan ti n̄nko la k'uikon sin kixin imá sítjité chojni, tsjánkàma sin ti ixjan tsik'en. ³⁹ Ndá k'uixenhen ch'in Jesús ti nchia la kjuanchankí ch'an:

—¿Nkekuènté imá tjasítéra tsjánkàmara ti xjan a? Ti xjan la tsík'enhña xjan, tjejua xjan —ichro ch'an.

⁴⁰ Andá kjuanoá sin ch'an. Ndá k'uetōan ch'an kixin kaín sin sátsji sin ndója. Ndá k'uixenko ch'an ti it'é la ko ti ñé xjan la ko ti iy'á sin xriko ch'an nkaxenhen ti tjetsínka ti xjan a. ⁴¹ Ndá itsé ch'an itja ti xjan ndá ngivee xjan mé níxjeexín ch'an, ndáchro:

—Talita, kumi —mé t'axrjexín: Lonchí, t'àya.

⁴² Andá ti ixjan a la ó chóna tjan teyó nánó la mé tuénxín k'uínkatjen tjan la ó jína itji tjan. Ndá kaín ti chojni siín ntiha la chrakon sin ti k'uikon sin ti xikaha kóhen. ⁴³ Ndá k'uetōan ch'in Jesús kixin tsotani sin tsochenkahya sin ninkexró la kjaxin k'uetōan ch'an kixin tsjajon sin nkehe sinie xjan.

6

Ch'in Jesús kjuák'e chjasin Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Andá chr'éxín ch'in Jesús k'uaxrjexín ti chjasin ntiha, ikjan nó Nazaret, ti chjasin tsík'ánkixin ch'an la ko sákjuiko ti sin k'uajiko ch'an.

² Landá ti ó ikui ti ñao tok'éhe sin ndá kjuankíxin kjuako ch'an ti nchia konkotséxin ti sin israelita la nchónhña chojni kuíhin ndá chrakon sin, ndáchro sin:

—¿Nketí tsíxrakohē ti nkexro i kaín tíha? ¿Nketí kuixín ti kjuaxrexinkaon chóna ch'an la ko ti kjuaxroan tjasin ch'an? ³ ¿Á jehya tíhi ti nkexro ch'éna nkehe inta, la mé ñé ch'an mé María, la ti kícho ch'an Jacobo, José, Judas la ko Simón ní? ¿A kjaxinhña ntihi tjejókoni ti kícho ch'an ichjin ní? —ichro sin.

Méxrā kuitekakuenhña sin ch'an. ⁴ Landá ndáchro ch'in Jesús:
—Kaín chojni tjikosáyehe sin ijnko nkexro chrónka itén Díos. Andá ti sin chjasén ch'an la ko kaín ti sin kjéhya ch'an la ko ti sin ndge ch'an la mé chóntahya sin kjuasáyé sin ti jehe ch'an —ichro ch'an.

⁵ Méxrā ninkehó kjuaxroan xitjahya kjuasin ch'an ntiha, la jehó kjuák'etja itja ch'an iso chojni níhi tjejó ntiha, ndá kuitōhe sin jína. ⁶ Ndá kóxakonhen ch'an kixin xikaha kuitekakuenhña sin ch'an. Landá k'uaji ch'an ti chjasin ntsíntsí chjínaxón ntiha kjuako ch'an.

Ch'in Jesús mé ichr'án ti teyó sin kixin sátsji sin tsjikjako sin itén Díos

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Andá k'uéyehē ch'in Jesús ti teyó sin k'uajiko ch'an. Ndá kjuankíxin k'uētōan ch'an kixin yayaá sin sátsji sin la ko kjaxin kjuajon ch'an kjuachaxin kixin tsakitsje sin nchakuen jínahña chóna chojni. ⁸ La ko k'uētōan ch'an kixin ninkehó tsjikohya sin kuènte ntja; jehó ti inta tjixín sin la ko tsjikohya sin kabolsa la ko nkehe sinie sin la ko chichaon; ⁹ jehó ti tokatē xranka sin ó la ko ti ika chr'inkáya sin ó. ¹⁰ Kjaxin ndáchro ch'an:

—Ti ts'ixehénra ijnko nchia andá ti tsjajon sin kjuachaxin la ntahó chrókuítōhara. Ndá tsjixinjian ti ixrā ndá sátsjixinra ntiha. ¹¹ Landá ti tsjasánra ijnko chjasin ndá tsochrohya sin tsjajon sin kjuachaxin ts'ejora ntiha la ko tsotjinkakonhña sin tsihin sin ti nkehe chrókjuákora, la t'axrjéxinra ti chjasin a, la ts'oxènjira ti inche chóna totára kixin xikaha tsjákoxinra kixin nduáhya kjuích'e ti sin a. Andá chaxín ndáxrjan kixin ti ñao tsitōexín ijíee chojni ndá antsí tsjasóte ti chojni ti chjasin a ke ti sin k'uejó chjasin Sodoma la ko chjasin Gomorra.

¹² Landá sákjui sin la kjuankíxin sin kjuakōhe sin ti chojni kixin chrókuítōhe sin ijíee sin. ¹³ La ko kjaxin kuakitsje sin itsjé nchakuen jínahña chóna chojni. La itsjé chojni níhi mé kuikjajin sin aceite ikja sin, landá kuitōhe sin jína.

Ik'uen ch'in Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Andá ti rey Herodes mé kuíhin ch'an nkehe ti kjuaxroan kjuasin ch'in

Jesús. La ndáchro ch'an:

—Kjá ti ch'in Juan Bautista mé ó tsíxechón kixin xikaha ti kjuachaxin chóna ti nkexro a —ichro ch'in Herodes.

¹⁵ Andá iso sin ndáchro sin:

—Kjá tíhi la ch'in Elías kuéchrónka itén Díos —ichro sin.

Andá iso sin mé ndáchro sin:

—Kjá tíha ijnko nkexro yóhe ti sin kuékjako itén Díos ósé —ichro sin.

¹⁶ Ndá kuíhin ch'in Herodes tíha ndá ndáchro ch'an:

—Kjá tíhi ó jehe ti ch'in Juan ti kuétoan janhan chríjin ikja, mé ó tsíxechón ijie —ichro ch'in Herodes.

¹⁷ Kixin ti ch'in Herodes mé tsík'etoan kixin tsontetoxín ti ch'in Juan cadena tsjak'echjína ch'an kixin xikaha tsíkjanhia ti tjan Herodías. Mé ti tjan Herodías kuéchjién ti ch'in Felipe, savé ti ch'in Herodes, ndá ti ch'in Herodes mé kuakja ch'an ti tjan a kixin ts'óna ichjién ch'an.

¹⁸ Andá ti ch'in Juan tsintáche ti ch'in Herodes:

—Kohya kjuachaxin kixin tsochonta ichjién ti kichuá —ichro ch'an.

¹⁹ Mé xikaha ti tjan Herodías mé imá kónínkakohen tjan ti ch'in Juan ndá kjuenkayáxin tjan chrók'óná tjan ti ch'in Juan a, kjánchó xitjahya ²⁰ kixin ti ch'in Herodes mé chrakonhen ti ch'in Juan kixin ó nohe ch'an kixin ti ch'in Juan mé ijnko nkexro jína la ko tjóá asén, méxra kuítoehya ch'an kixin jehe tjan chrók'óná tjan. La kjónté kánhñó tienxín ch'an, la kóxrjihin ch'an ti nkehe kuíhin ch'an kjuako ti ch'in Juan. ²¹ Andá ti ñao kié ti ch'in Herodes a, la k'uéyehé ch'an ti sin t'etoan la ko ti sin k'uetoehen ti sin soldado la ko ti sin t'etoan nonte Galilea kixin itsi sin ndoe ch'an kixin síin kia, ndá kjuacha tjan Herodías kjuanchia tjan kixin its'en ti ch'in Juan. ²² Mé ti ñao a la ti xjeen ti tjan Herodías mé k'uixenhen ti tjejó sin la ité tjan, la imá kóxrjihin ch'in Herodes la ko kaín ti sin tjejónieko ch'an ntiha nkexrín ité tjan. Landá ti ch'in Herodes ndáche ch'an ti tjan tjarisoá a:

—Tjánchána ti nkehe tjinkávan la tsotjahá —ichro ch'an.

²³ Ndá k'uákjenxin ch'an ihnié Díos ndáchro ch'an kixin tsjajon ch'an ti nkehe tsjanhia tjan, kjónté nkosiñe ti chjasin t'etoan ch'an. ²⁴ Ndá jehe tjan la mé kuíhin tjan ndá sákjui tjan chenka tjan ñné tjan nkehe tsíndáchro ti ch'in Herodes ndá kjuanchankí tjan:

—¿Nkehe ti chrókjuanchiani? —ichro tjan.

Ndá ti ìñé tjan mé ndáchro:

—Ijie la tjanchia ti ikja ti ch'in Juan Bautista, ichrua.

²⁵ Landá ti tjarisoá ikjan tjan la tjoka k'uíxenhén tjan ti itjen ti ch'in rey, ndá ndáchro tjan:

—Ijie la tjinkaoni tsjájuan ikja ch'in Juan Bautista tsjak'enkáya ijnko plato —ichro tjan.

²⁶ Landá ti ch'in rey la mé imá k'uává ch'an kixin xikaha kjuanchia tjan, kjánchó tsíkjinchenohe ch'an Díos la ko tsíkihin kaín ti sin tsíkóchjína, andá xitjahya tsondáchro ch'an “Nahi.” ²⁷ Landá tuénxín k'uetuehen ch'an ijnko soldado kixin tsjikao ti ikja ti ch'in Juan a. ²⁸ Ndá ti ch'in soldado mé sákjui ndoexjiso, ndá kóchríjin ikja ti ch'in Juan. Ndá tjejjaya ijnko plato kjuikao ch'an ndá kuakja ti tjan tjarisoá a. Ndá jehe tjan sákjuikenhen tjan ìñé tjan ti ikja ti ch'in Juan a.

²⁹ Landá kuíhin kaín ti sin kuék'ajiko ch'in Juan kixin xikaha tsíkonhen. Landá sákjuikakja sin ti cuerpo ndá sákjuikjavá sin.

Ch'in Jesús mé kjuajon nkehe kjónie in'ó mil chojni

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Andá chr'éxin ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé ikjan sin ti itjen ch'an ínaá, la chrónka sin nkexrín ti ixrā kjuích'e sin la ko nkexrín kjuako sin.

³¹ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Ts'axrjentani sátsjini nteje ti kohya chojni ndá tsok'áhara intsí —ichro ch'an.

Mé xikaha ndáchro ch'an kixin ti xrokjuahya ts'ejó sin sinie sin kixin nchónhña chojni sasítji la ko síti. ³² Landá ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an, jehó sin k'uit'ótjen sin ijnko ntabarco sákjui sin ijnko nonte kohya chojni. ³³ Landá itsjé chojni k'uíkon sin kixin sákjui sin la ko kjuátsqan sin kixin ch'in Jesús sákjui. Ndá toté sin xrákuaxin sin chjasén sin ndá seno sin kjuiji sin ti chrínta ndañao ti tsjiji ch'in Jesús.

³⁴ Ndá ti k'uinkajixin ch'an ti ntabarco la k'uikon ch'an kixin nchónhña chojni síin ntiha ndá kuikonóehē ch'an sin kixin tjejó sin éxi kolélo chóntahya nkexro ts'ayakonhen. Ndá kjuankíxin ch'an kjuakohē ch'an sin nchónhña nkehe. ³⁵ Andá ó kóntanonte la ti sin k'uajiko ch'in Jesús a mé kóchjinehe sin ch'an, ndáchro sin:

—Ó ndá kóntó la kohya nkehe ntihi, ³⁶ méxra jaha chróndáche sin

sáchrokjui sin ti chjasin intsí chjínaxón a, tsjik'ena sin nkehe sinie sin kixin kohya nkehe sinie sin ntihi —ichro ti sin k'uajiko Jesús.

³⁷ Andá ch'in Jesús kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:

—Chjéhe sin nkehe sinie sin —ichro ch'an.

Ndá kjuátehe sin, ndáchro sin:

—¿Á tsjik'enani iyó ciento denario niotja tsochjéheni sin sinie sin ní? —ichro sin.

³⁸ Ndá ch'in Jesús mé kjuanchankíhi ch'an sin:

—¿Nkekjaín niotja chontara? Sátjitsjehéra —ichro ch'an.

Ndá sákjuitsjehe sin ndá chrónka sin:

—Jehó in'ó niotja la ko yaá koche ó —ichro sin.

³⁹ Landá k'ueṭoan ch'an kixin kaín sin chrók'uejótjaxin sin chrítaón ti kayoa a. ⁴⁰ Landá xikaha kónkojié sin nkojnko ciento sin la ko nkojnko cincuenta sin la k'uejótjaxin sin. ⁴¹ Landá ch'in Jesús kuakja ch'an ti in'ó niotja la ko ti yaá koche ndá konta ch'an nkajní la chjéhe ch'an Díos kjuasáya. Landá kóchrít'o ch'an ti niotja, andá chjéhe ch'an ti sin k'uajiko ch'an kixin ts'óxikayehe sin sinie ti sin siín ntiha la ko kjaxin kóchrít'o ch'an ti yaá koche ndá k'óxikayehe sin kixin sinie sin kaín sin.

⁴² Ndá kaín sin kjónie sin la kókjehe sin. ⁴³ Andá kjuixin kjónie sin, ndá ti sin k'uajiko ch'in Jesús la mé kjuenájin sin ti tot'o ti niotja la ko ti koche tsixèhe la kjuínchekaón sin teyó ntaxra ti nkehe tsixéhe. ⁴⁴ La ti sin kjónie la mé in'ó mil chojni ndoa.

Ch'in Jesús mé itji ch'an chrítaón ndaño

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Andá tuénxín k'ueṭuēhen ch'in Jesús ti sin k'uajiko ch'an kixin ts'it'ótjen sin ti ntabarco ts'atoye sin ndaño, sátsji sin nó chjasin Betsaida. Andá jehe ch'an mé naxa kuitohe ch'an níxjehe ch'an kaín ti sin siín ntiha. ⁴⁶ Kjuixin níxjehe ch'an sin, landá chriin ch'an ijnko ijna tsonixjehe ch'an Díos. ⁴⁷ Ndá ti ó k'uixin tie la ti ntabarco la mé ó kjuiji nkosiñe ndaño, andá jehe ch'an me jehó ch'an kuitohe ch'an ti nonte ntiha. ⁴⁸ Ndá k'uíkon ch'an kixin imá ixra tjiko sin ti ntabarco a kixin imá chjéhe xrinto. Ndá nandóye a mé sákjuichréhe ch'an sin. Totó ch'an mé sákjuitaón ch'an ti ndaño, landá kóchjinehe ch'an ti tjejó sin la chrók'uatsínké ch'an, sáchrokjui ch'an. ⁴⁹ Andá ti k'uíkon sin tjetaón

ch'an ti ìnta, ndá kjuenkayáxin sin kixin kjuacha sin ndá kóxakonhen sin⁵⁰ kixin kaín sin k'uíkon sin ch'an la chrakon sin. Ndá tuénxín nixja ch'an, ndáchro ch'an:

—Chrakonhñara. Janhan tíhi —ichro ch'an.

⁵¹ Ndá k'ujt'ótjen ch'an ti ntabarco ti tjejó sin, ndá ti xrinto la ó k'uixrata. Ndá imá chrakon sin kixin xikaha kóhen⁵² kixin tsíkienxinhña sin ti kjuaxroan kjuasin ch'an kuènte ti niotja kixin naxa kaínhña asén sin kuinkáchónki sin ch'an.

Ch'in Jesús mé kjuínchekitohe jína ti chojni níhi ti nonte Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Ndá ti ó k'uátóye sin ti ndaño, kjuiji sin ti nonte Genesaret ndá kjuak'echroe sin ti ntabarco ti chrínta ìnta.⁵⁴ Landá ti ó k'uinkajinxin sin ti ntabarco la ti sin siín ntiha tjoka kjuátsōan sin ti ch'in Jesús.⁵⁵ Ndá sákjui sin nkuíxín chjínaxón ntiha la kjuankíxin sin kuikao sin ti siníhi, tinkátsénkí sin kuikao sin ti itjen ch'an.⁵⁶ La ko kaín nketí kjuiji ch'an, á chjasin intsí o chjasin ijié, o nontee sin ó la kochjinako sin ti siníhi chrínta ntja. Landá chrónóehē sin ti ch'in Jesús kixin kjónté chrínta iké ch'an ó chrókuákóxin sin, ichro sin. La kaín ti sin kuákóxin iké ch'an mé kuitōhe sin jína.

7

Ti nkehe nchekjita asén chojni

(Mt. 15:1-20)

¹ Andá iso sin fariseo la ko iso ti sin tjako ti ley kujxin sin chjasin Jerusalén ndá kóchjinehe sin ti ch'in Jesús.² Ti sin a k'uíkon sin kixin iso ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé k'óntihya sin itja sin ti ó kjónie sin, la mé xikaha kjuínchexiteyáhya sin ti ley, ndá kjuankíxin sin kjónta sin ti sin a.³ (Mé xikaha kjuích'e sin kixin ti sin fariseo la ko kaín ti sin judío mé kuinkáchónki sin éxi kuékinkáchónki ti sin táda ósé kixin t'ónti itja sin ndá inie sin, ti nahi, la nehya sin,⁴ la ko ti tsokjanxin sin ndasin nát'óntó sin itja sin ndá inie sin. La ko kjaxin itsjé íso nkehe tinkáchónki sin, éxi tjonimá sin ti vaso t'iyá sin nkehe la ko ti nchísén la ko ti ichi

chjáña nkehe inie sin la ko nchetjóá sin ti nkehe t'ajuatak'a sin.)⁵ Méxra ti sin fariseo la ko ti sin tjako ti ley a mé kjuanchankíhi sin ti ch'in Jesús:
—¿Nkekuènté kixin ti sin xrikoa la nchexiteyáhya sin ti nkehe kuékinkáchónki ti sin táda k'uejó ósé? Kixin t'óntihya sin itja sin ndá inie sin —ichro sin.

⁶ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Ndoá tsíchronka ti ch'in Isaías kuéchrónka itén Díos ósé, tsíndáchro ch'an kixin jahara la nkojinxónhña tjenkayáxinra, mé xikiha tsíkjin ch'an:
Ti chojni ir'ua ó xraxinkakonxín sin ti janhan,
kjánchó ti asén sin la ikjín tjejó.

⁷ Méxra ó chónko tóchjína sin xraxinkaon sin ti janhan,
kixin jehó tjako sin ti nkehe tsík'etōan chojni ó.

Mé xikaha ichro itén Díos.⁸ Ndá jahara kuitōhéra ti nkehe tsík'etōan Díos, andá chrehéra ti nkehe tinkáchónki chojni, la mé tjonimára nchísén, la ko ti vaso t'iara nkehe, la ko kjaxin íso nkehe tinkachónkira —ichro ch'an.

⁹ Kjaxin ndáchro ch'an:

—Jahara chrehéra ti nkehe kuékjako chojni, andá tītōhéra ndáha ti nkehe tsík'etōan Díos.¹⁰ Tsíndáchro ti ch'in Moisés: “Tsochontehera kjuasáyé it'ára la ko inára”, la ko ndáchro: “Ti nkexro t'ántaxínhjin it'é o ñé la chrók'uen.”¹¹ Andá jahara ndáchrora kixin ó nchōxon kixin ijnko nkexro tsochenka it'é la ko ñé: “It'éni, ñéni, xrokjuahya tsjinkitsani ti jaha kixin kaín ti nkehe chóntani mé k'óna corbán”, (mé t'axrjexín kixin kaín ti chichakōen sin la ts'áyéhe Díos).¹² Andá nkojín nkexro tsondáchro tíhi, ndá jahara tsondáchrora kixin í tsicháxinhña tsjinkitsa ch'an ti it'é ch'an la ko ti ñé ch'an.¹³ Andá xikaha la jahara tītōhéra ti nkehe tsík'etōan Díos éxi sínkíhya, andá ókjé nkehe tinkachónkira, ndá íso chojni tankíhara ti jahara. La kjaxin tjákora nchónhña nkehe tóyōhe tíha —ichro ch'in Jesús.

¹⁴ Landá k'uéyēhe ch'in Jesús ti chojni inaá, ndáchro:

—Tihínra kaínra ti nkehe ndáxrjan la ko tiénxinra.¹⁵ Ti nkehe inie chojni la jehya ijē tíha. Ti nkehe t'axrjeníxin asén chojni mé ijē tíha.

¹⁶ Ti tjinkáonra chrókuihínra la chrókuihínra —ichro ch'an.

¹⁷ Andá ti ó kuitōhe ch'an kaín ti sin tsíkóchjína, andá jehe ch'an la ko ti sin k'uajiko ch'an mé k'uixenhen sin nchia. Landá kjuanchankíhi sin

ch'an kixin nkexrín t'axrjexín ti nkehe kjuako ch'an a. ¹⁸ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—¿Á kjaxinra tiénxinhñara ní? ¿Á noahñara kixin ti nkehe inieni la jehya ijie ¹⁹ kixin jehya aséni sátsji? Ti nkehe inieni la sátsji nkaya tseeni la ko xik'axrjexín ti cuerpoéni inaá —ichro ch'an.

Mé t'axrjexín kixin ti nkehe sinieni la jehya ijie tíha.

²⁰ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Andá ti nkehe t'axrjeníxin chojni la mé ijie tíha. ²¹ Kaín tíhi mé t'axrjeníxin nkaya asén chojni: mé ti jínahña tjenkayáxin sin, la ti tjachehe kícho sin, la ti tjinkáon sin tsochónta sin íjnko chojnichjin, jehya ichjién sin, la ti t'óñá kícho sin ²² la ti tseé sin, la ti tjak'é asén sin ti nkehe chónata íjnko chojni, la ti jínahña ch'ehé sin kícho sin, la ti kjuach'ia xríko sin la ti nkehe jínahña tjenkayáxin sin, la ti tochjinoxíhin kícho sin, la ti ch'éna sin kjuach'ia, la ti kjuahnke chónata sin, la ti chónatahya sin kjuaxrexinkaon jína. ²³ Kaín ti nkehe jínahña mé t'axrjeníxin asén chojni, la mé tjasixín sin ijie.

Ch'in Jesús kjuínchekitohe jína xjeen ijnko tjan tsikjixin ókjé

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Andá ch'in Jesús mé sákjuixin ch'an ntiha, ndá sákjui ch'an nó chjasin Tiro la ko chjasin Sidón. Ndá k'uíxenhen ch'an ijnko nchia kixin tjinkakonhña ch'an kixin chrókónohe chojni kixin ntiha itjen ch'an, kjánchó xitjahya kjuák'emá ch'an. ²⁵ Landá ñné ijnko tjan tjarisoá chónata ijnko nchakuen jínahña mé kuíhin tjan kixin ch'in Jesús nchekitohe chojni jína, ndá tuénxín ikui tjan, kjuák'exín toch'in tjan toté ch'in Jesús.

²⁶ La mé jehe tjan tsíkjixin tjan ikjín, mé tsíkjixin tjan nó chjasin Sirofénicia. Landá jehe ti tjan mé ikui tjan chrónóehé tjan ti ch'in Jesús kixin chrókuakitsje ch'an nchakuen jínahña chónata ti xjeen tjan.

²⁷ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—Tjtohé seno chrókjonie ti ixjan. Jehya jína chrókuakitsjahá xjan ti niotjā ndá chrótjahá ti konjā chrókjonie va —ichro ch'an.

²⁸ Ndá jehe tjan kjuátehe tjan, ndáchro tjan:

—Chaxín xikaha, ñchéni, kjánchó kjónté ti konjā tjejoyánkí va mesa inie va ti tot'ó niotjā t'óxènjín ti chájan —ichro tjan.

²⁹ Landá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín ndoá ndáchrua. Sátjia kixin ti nchakuen jínahña la ó kjuixin k'uaxrjexín asén ti xjaan —ichro ch'an.

³⁰ Ndá ti ó kjuiji tjan ndoe tjan, landá k'uikon tjan kixin ti xjeen tjan la mé ó ndoá tjetsinkaták'á xjan ti cama kixin ó tsík'axrje ti nchakuen jínahña.

Ch'in Jesús mé kjuínchekitohe jína ijnko nkexro tienhña la ko nixjahya

³¹ Landá ch'in Jesús mé ó k'uaxrjexín ch'an chjasin Tiro ndá k'uatsínka ch'an chjasin Sidón la ko k'uatsínka ch'an ti nonte Decápolis ndá kjuiji ch'an nó ndaña Galilea. ³² Ndá kujukao chojni ijnko ch'in tienhña la ko nduáhya nixja. Ndá chrónóehē sin ti ch'in Jesús kixin tsjak'etja itja ikja ti nkexro kixin tsitohe jína. ³³ Landá ch'in Jesús k'uaxrjentáko ch'an ti nkexro tienhña ti kohya chojni. Ndá ti dedo itja ch'in Jesús mé chr'áxehen ch'an ntatsjon ti nkexro tienhña. La ko kjaxin ti dedo itja ch'an mé kujukite ch'an ndaté ch'an ndá kjuínchekákóxin ch'an nejen ti nkexro a. ³⁴ Ndá konta ch'an nkajní la k'uáváxin ch'an, landá níxjehe ch'an ti nkexro tienhña, ndáchro:

—Efatá —mé t'axrjexín ngivee sin: ¡Tsoxitjehe!

³⁵ Landá tuénxín xítjehe ntatsjon ti nkexro tienhña, ndá kuíhin ch'an la ko kuitohe jína ti nejen ch'an, ndá jína nixja ch'an. ³⁶ Ndá ch'in Jesús k'uetoan kixin tsochenkahya sin ninkexró, la kjónté xikaha k'uetoan ch'an, la ándosén sin, ícha xrichronka sin. ³⁷ Na mé imá chrakon kaín chojni, ndá ndáchro sin:

—Kaín ti nkehe tjakoxin ch'an la imá jína. Ti chojni tienhña la tihin la ko ti chojni nixjahya la nixja —ichro sin.

8

Ch'in Jesús mé kjuajon nkehe kjónie noó mil chojni

(Mt. 15:32-39)

¹ Landá ijnko ñao nchónhña chojni k'uixikóchjína la chóntahya sin nkehe sinie sin. Ndá ch'in Jesús mé k'uéyehē ch'an ti sin k'uajiko ch'an, la ndáchro ch'an:

² —Imá tikonóahā kaín ti sin i kixin ó ní ñao tjejókian sin ntihi la kohya

nkehe sinie sin. ³ Ndá t̃jink̃akonhña tsondátjan sin sáchrókjui sin ndoꝑe sin ti nax̃a niehña sin kixin nt̃ja ó ts'aniatéxin sin kjinta kixin iso sin la imá ikjín tsík̃jix̃in sin —ichro ch'in Jesús.

⁴ Landá kjuátēhe ti sin kjueyá ch'an, ndáchro sin:
—¿Nkexrín chrókónoxín nkehe chrókjonie kaín ti sin a kixin kohya nkehe ti tjejóni? —ichro sin.

⁵ Landá ndáchro ch'in Jesús:
—¿Nkekjaín niot̃ja chontara? —ichro ch'an.
Ndá jehe sin kjuátēhe sin ndáchro sin:
—Yato niot̃ja ó chóntani —ichro sin.

⁶ Landá ch'in Jesús ndáche ch'an kaín sin kixin ts'ejot̃j̃ax̃in sin nonte. Ndá kuakja ch'an ti yato niot̃ja la chjéhe ch'an kjuasáya Díos ndá kóchrít'õ ch'an ti niot̃ja. Ndá chjéhe ch'an ti sin k'uajiko ch'an kixin ts'óxík̃ayēhe sin, tsakja kaín ti sin siín ntiha. ⁷ La ko k̃j̃ax̃in iso koche ntsínsí tsík̃ik̃ao sin. Ndá ch'in Jesús chjéhe ch'an kjuasáya Dios ndá k'ueṭoan ch'an ts'óxík̃ayēhe sin ti koche k̃j̃ax̃in. ⁸ Landá kaín sin kjónie sin la kókjehe sin. Ndá ti ó kjuixin, la xrenájín yato ndaxra tot'õ ti niat̃ja tsíxehe. ⁹ La mé chjína noó mil chojni kjónie, ndá ch'in Jesús mé níxjehe ch'an sin ndá sákjui sin. ¹⁰ Ndá tuénxín jehe ch'an la ko ti sin kjueyá ch'an la mé k'uit'ótjen sin ijnko ntabarco, la sákjui sin nó ti nonte Dalmanuta.

Ti sin fariseo tjanhia sin ijnko kjuaxroan ijíé

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Landá ikui iso sin fariseo la kjuankíxin sin jjehe níxjehe sin ti ch'in Jesús la kjuanchia sin kixin chrók̃juak̃ox̃in ch'an ijnko kjuaxroan ijíé kuènte nkaya nkajní kixin t̃jinkaon sin chrók̃juak̃ox̃in ch'an kixin á chaxín Díos ichr'án ti jehe ch'an. ¹² Andá ch'in Jesús la mé k'uáváxin ch'an, ikjín k̃janx̃in asén ch'an, ndá ndáchro ch'an:

—¿Nkekuènté kixin ti chojni i la mé tjanhia sin ijnko kjuaxroan ijíé? Ijie ninkehó kjuaxroan tsjákõx̃inhña —ichro ch'an.

¹³ Landá kuitohe ch'an ti sin a, ndá xík'it'ótjen ch'an ti ntabarco, ndá sákjui ch'an ijnko tóhe ndañao ínaá.

Ti nkehe t'ankíxin niot̃ja kuènte sin fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ndá ti sin k'uajiko ch'in Jesús la tsik'itjáñenhen sin tsíkjikohya sin nkehe sinie sin. Jehó nkokᵇa niᵇtᵇa chónᵇa sin nkaxenhen ti ntabarco.

¹⁵ Ndá ch'in Jesús k'uetuan:

—Chrótsjehéra jína la chjiniéhña chrókuitekáonra ti nkehe nchek'ánkíxín niᵇtᵇa kuènte ti sin fariseo la ko niᵇtᵇa kuènte ti ch'in Herodes —ichro ch'an.

¹⁶ Ndá ti sin k'uajiko ch'an mé ikjo kícho sin:

—Kjá xikaha ichro ch'an kixin tsíkjikohyani niᵇtᵇa.

¹⁷ Ndá kónohe ch'in Jesús nkehe ti ikjo sin kícho sin ndá ndáchro:

—¿Nkekuènté itjóra kixin chontahyara niᵇtᵇa? ¿Á naxa tiénxinhñara la ko naxa noahñara? ¿Á kaínhña asánra tinkachónkira Díos ní? ¹⁸ ¿Á t'ikonxinhñara ikonra la ko á tiénxinhñara ndátsjonra? ¿Á xráxinkákonhñara? ¹⁹ Ti ó kóchrít'ua ti in'ó niᵇtᵇa kjónie in'ó mil chojni la, ¿nkekjaín ntaxra tot'o ti niᵇtᵇa naxa kjuénájinra? —ichro ch'an.

Ndá jehe sin kjuátehe sin, ndáchro sin:

—Teyó ntaxra ti niᵇtᵇa tot'o xehe —ichro sin.

²⁰ Nda ndáchro ch'in Jesús ínaá:

—La ko ti kóchrít'ua ti yato niᵇtᵇa kjónie noó mil chojni la, ¿nkekjaín ntaxra ti tot'o niᵇtᵇa kjuénájinra? —ichro ch'an.

Ndá ndáchro sin:

—Yato ntaxra niᵇtᵇa —ichro sin.

²¹ Ndá ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—Kjónté xikaha la, ¿á naxa tiénxinhñara ní? —ichro ch'an.

Ch'in Jesús mé kjuínchekitohe jína ijnko nkexro t'ikonhña ti chjasin Betsaida

²² Andá chr'éxin kjuiji sin chjasin Betsaida, andá ikui iso sin kujukao ijnko nkexro t'ikonhña. Ndá chrónóehe sin ti ch'in Jesús kixin chrókjuínchekitohe ch'an jína ti nkexro a. ²³ Ndá ch'in Jesús mé itsé ch'an itja ti nkexro t'ikonhña, la k'uaxrjentáko ch'an ikon ti chjasin a. Landá kjuíncheka ch'an ndaté ch'an ikon ti nkexro a la ko kjuák'etja itja ch'an, ndá kjuanchankí ch'an:

—¿Á ó t'ikuan ní? —ichro ch'an.

²⁴ Landá ndáchro ti nkexro t'ikonhña:

—T'ikuḡan éxi inta yoa, kjánchó kjá chojni kixin itji —ichro ch'an.

²⁵ Ndá ch'in Jesús mé xíkjak'etja itja ch'an ínaá ti ikon ti nkexro a. Ndá ti nkexro a kuitḡhe jína la jína k'uikon kaín nkehe. ²⁶ Landá ch'in Jesús mé k'ueṡuḡhen ch'an ti nkexro kuék'ikonhña kixin sátsji ndḡe, la ndáchro ch'an:

—Chrók'uixenḡhña chjasin la ko ninkexró chróchenkahya tíhi —ichro ch'an.

Ch'in Pedro chrónka kixin ch'in Jesús mé ti nkexro Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Ḃndá ti ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an sákjui sin iso chjasin intsí chjino Cesarea de Filipo. Ḃndá ti ntja mé kjuanchankíhi ch'in Jesús ti sin k'uajiko ch'an:

—¿Nkehe ndáchro chojni kixin nkexro ti janhan? —ichro ch'an.

²⁸ Ndá ndáchro sin:

—Iso sin mé ndáchro sin kixin jaha mé Juan Bautista, ḡndá íso sin la mé ndáchro sin kixin jaha mé Elías. Ḃndá íso sin mé ndáchro sin kixin jaha mé ijnko ti sin tsíchronka itén Díos ósé —mé xíkḡha ichro sin.

²⁹ Ndá kjuanchankí ch'an ínaá, ndáchro:

—¿Ḃndá jahara, nkechrora kixin nkexro ti janhan? —ichro ch'an.

Ndá kjuáṡeḡhe ch'in Pedro, ndáchro:

—Jaha mé ti Cristo.

³⁰ Ndá k'ueṡḡan ch'in Jesús kixin tsochenkahya sin ninkexroe nkexro ti jehe ch'an.

Ch'in Jesús chrónka kixin its'en

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Landá kjuankíxin kjuako ch'in Jesús kixin ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé ticháxin tsjasóte ch'an la ko kaín ti sin táda t'ḡṡan nḡnko la ko ti sin t'ḡṡan kuènte ti sin nchṡt'á la ko ti sin tjako ti ley la tsotjinkakonhña sin ti jehe ch'an. Ḃndá ti sin a mé ts'óñá sin ti jehe ch'an, kjánchó ti ñḡo níxin la ó tsoxechón ch'an ínaá. ³² Kaín tíha mé ndoá chrónka ch'an. Ḃndá ch'in Pedro mé kuakitsjentá ch'an ti ch'in Jesús la tjinkaon ch'an chrókjuentuéhe ch'an. ³³ Landá kuinkátjía ch'in Jesús, komá kaín ti sin kjueyá ch'an. Ndá kjuentuéhe ch'an ti ch'in Pedro, ndáchro ch'an:

—¡Sátjia ndáha, Satanás! Jaha la tjenkayáxinhña éxi tjenkayáxin Díos. Nahi. Jaha tjenkayáxian éxi tjenkayáxin chojni ó —ichro ch'an.

³⁴ Ndá ch'in Jesús mé k'uéyehē ch'an ti sin kjueyá ch'an la ko ti sin tsíkóchjína a. Ndá ndáchro ch'an:

—Ti nkojinra tjinkáonra tsochrehéra ti janhan la ticháxin tsitohéra kaín nkehe tjaké asánra, ndá tsamára ti ntacruz, andá chrehéra ti janhan.

³⁵ La ti nkexro tjinkaon jehó sinchekaá asén mé ts'itjáña. Andá ti nkexro sinchek'itjáñaxín asén kixin tinkáchónki ti janhan la ko chrónkaxín ti itan tsjajon kjuachón, mé tsaá sin. ³⁶ ¿Nkehe tsōhen ti chrókjuacha ijnko chojni chróchónka kaín nkehe siín chjasintajni, andá ti kjuachón chrókjuinchek'itjáña sin? ³⁷ ¿Nkehe chrókjuenkā chojni kixin chróchónka ti kjuachón? ³⁸ Nkojin nkexro tsosuèhē kixin tinkáchónki ti janhan la ko ti itan kuèntana nkayakon ti chojni chónka ijiē, la kjaxin ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé tsosuèhē ch'an tsondáchro ch'an kixin chóxin ch'an ti jehe sin ti ó tsokjan ch'an tsikāo ch'an ti kjuachaxin ijié kuènte It'é ch'an la ko tsikāo ch'an ti sin ángel.

9

¹ Kjaxin ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—Chaxín ndáxrjan kixin isora tjejora ntihi la naxā ts'enhñara ts'ikonjiara itsi ti kjuachaxin ts'etōan Díos —ichro ch'an.

Ch'in Jesús mé k'uixitoxin nkexrin tsjehe ch'an

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Ndá k'uatsínka injon ñao, ndá ch'in Jesús mé sákjuiko ch'an ch'in Pedro la ko Jacobo la ko Juan la jehó sin k'uit'ótjen sin ijnko ijna noi. Ndá ntiha mé xrínahña k'uíkon sin kixin k'uixitoxin nkexrin tsjehe ch'in Jesús. ³ Ti iké ch'an imá kótjākini la ko imá kótjóá éxi chrínta tsjehe, mé ntihi chjasintajni kohya ninkexró chrókjuacha chrókjuen ti ika chrókuitōhe imá tjóá xikaha. ⁴ Landá titàya k'uikuén sin ntiha itjen ti ch'in Elías la ko ti ch'in Moisés tjejótjo sin ti ch'in Jesús. ⁵ Andá ch'in Pedro mé ndáche ch'an ti ch'in Jesús:

—Maestro, jina kixin tjejóni ntihi. Chrókjuich'énani iy'a its'uan la mé ijnko kuènta la ko ijnko kuènte Moisés la ko ijnko kuènte Elías.

⁶ Mé xikaha ichro ch'an kixin kaín sin la imá chrakon sin la ti ch'in

Pedro la mé í noehña nkehe tsixro ch'an. ⁷ Landá xrínahña ikui ijnko itji kjuejójakjan sin. Landá chríkjan ti itji kuíhin sin itén ijnko nkexro nixja, ndáchro:

—Ti nkexro i mé xjana, imá tjuahā. Chrókuihínra ti nkehe tjako ch'an.

⁸ Landá ti ó tsjehe sin nkuíxín ti tjejó sin la í kohya ti iyó sin a. Jehó ti ch'in Jesús itjen.

⁹ Andá ti ó k'uinkajinxin sin ti ijna, ndá k'uetōan ch'in Jesús kixin tsochenkahya sin ninkexró ti nkehe k'uikon sin hasta tsoxechónjian ti Xjeen Díos k'óna Chojni. ¹⁰ Ndá ninkexró chenkahya sin ti nkehe k'uikon sin la jehó sin mé tjejótjo sin kixin nkehe t'axrjexín ti nkehe chrónka ch'an kixin tsoxechón ch'an ínaá. ¹¹ Landá kjuanchankíhi sin ti ch'in Jesús, ndáchro sin:

—¿Nkekuènté kixin ndáchro ti sin tjako ti ley kixin saō itsi ti ch'in Elías, landá chr'éxin itsi ti nkexro tsaáxini? —ichro sin.

¹² Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín saoxín itsi ch'in Elías, landá tsjasiyóxin ch'an kaín nkehe. ¿Andá nkehe ndáchro xroon itén Díos kixin nkehe tsohen ti Xjeen Díos k'óna Chojni? Mé ndáchro kixin ticháxin tsjasóte ch'an la ko ti chojni la tsjikosáyehya sin ch'an. ¹³ Kjánchó ó xrjanka kixin chaxín ó ikui ch'in Elías, ndá kjuínchekjasóte sin ch'an éxi kóxrjín sin, éxi nixja ti xroon itén Díos kixin xikaha tsohen —mé xikaha chrónka ch'in Jesús.

Ch'in Jesús mé kjuínchekitohe jína ijnko xjan chóna ijnko nchakuen jínahña

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Andá ti ó ikjan sin ti kuitohe ti íso sin k'uajiko ch'in Jesús, ndá k'uikon sin kixin nchónhña chojni tsík'antatjen ti jehe sin. Kjaxin ntiha tjejó iso ti sin tjako ti ley la tjejótjo sin ti sin k'uajiko ch'in Jesús. ¹⁵ La tuénxín ti ó k'uíkon sin ti ch'in Jesús landá kaín sin kóchéhe sin, la tinká sin sákjuichréhe sin ch'an kixin tsonixjehe sin. ¹⁶ Ndá ch'in Jesús kjuanchankíhi ch'an sin, ndáchro ch'an:

—¿Nkehe ti itjóra ti sin i? —ichro ch'an.

¹⁷ Ndá itjen ijnko ch'an tjenkákjan sin ntiha la kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:

—Maestro, ntihi kjuikjan ijnko xjana chóna nchakuen jínahña la mé

xrokjuahya nixja xjan. ¹⁸ Ti ó t'ixenhen ti nchakuen jínahña asén ti xjan mé tjáka nonte, la ko ndalóxrjo tixin ti ir'ua xjan la nietaón ñeno xjan, méxra tjachahya xjan. Ndá xrjanógha ti sin xrikoa kixin chrókuakitsje sin ti nchakuen jínahña, kjánchó kjuachahya sin —ichro ch'an.

¹⁹ Ndá ch'in Jesús kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:

—Jahara chojni kaínhña asánra tinkachónkira Díos. ¿Xá nkekjaín ñao tjinkáonra naxa ts'ejóni? ¿Xá nkekjaín ñao tsjácha tsjak'é tsjáqohara? Xráqora ti xjan méhe —ichro ch'an.

²⁰ Landá kóchjínako sin ti ixjan a. Ndá ti nchakuen jínahña mé k'uíkon ti ch'in Jesús ndá kjuínchek'aniáte ti xjan, kjuitsínka xjan la kjaminkítaón xjan nonte la sít'axrje ndalóxrjo ti ir'ua xjan. ²¹ Ndá ch'in Jesús mé kjuanchankíhi ti it'é ti xjan, ndáchro:

—¿Á ósé xikaha tónhen xjan ní? —ichro ch'an.

Ndá ndáchro ti it'é ti xjan:

—Ndesi xjanntsí xjan. ²² La nkoyaxón ti nchakuen jínahña mé tjákiáte xjan xrohi la ko tjákankí xjan ìnta kixin tjinkaon chrók'óñá ti xjan. Andá jaha ¿á tsjácha tsjinkitsani ní? Tjikongéhéni, tjinkitsani —ichro ch'an.

²³ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti tsitekávan la kaín nkehe la jína tsqhen, kixin ti nkexro tsitekaon Díos la jína tsqhen kaín nkehe —ichro ch'an.

²⁴ Ndá tuénxín itsen kjuátehe ti it'é xjan, ndáchro:

—Ó titekaoni. Tsjínkitsani kixin antsí tsitekaoni ti jaha —ichro ch'an.

²⁵ Ndá k'uikon ch'in Jesús kixin itsjé chojni kóchjína. Ndá ndáche ch'an ti nchakuen jínahña chóna ti xjan:

—Jaha la ijnko nchakuen jínahña nchenixjahya chojni la ko nchekíenhña chojni. Ijie la tétuanhan kixin t'axrjéxian ti xjan i la ko tsitqhé xjan la í tsokjanhña ínaá —ichro ch'an.

²⁶ Ndá ti nchakuen jínahña a mé k'óyato la ko kjuínchek'aniáte ti xjan a ínaá, landá k'uaxrje. Ndá éxi tsík'en kuítqhe ti xjan la itsjé sin ndáchro sin kixin ó kjuixin ik'uen xjan. ²⁷ Landá ch'in Jesús mé tséhe itja ti ixjan, kjuínchek'inkatjen ch'an xjan.

²⁸ Ndá ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an k'uixenhen sin ijnko nchia. Ndá ti sin a kjuanchankíhi sin ch'an:

—¿Nkekuénté kixin kjuachahyani kuakitsjeni ti nchakuen jínahña a? —ichro sin.

²⁹ Ndá ndáchro ch'an:
—Tíhi la ticháxin kixin nchónhña tsochronóhéra T'aná la ko sintehñara —ichro ch'an.

Yóxin chrónka ch'in Jesús kixin its'en

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Andá ti ó sákjuixin sin ntiha ndá k'uatsínka sin ti nonte Galilea. Andá ch'in Jesús tjinkakonhña ch'an kixin ninkexró tsonohe kixin itjen ch'an

³¹ kixin tinkákjakohę ch'an ti sin k'uajiko ch'an a. La mé chrónka ch'an:
—Ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé tsotsé sin la ko tsjikaán sin ti tjejó ti sin t'ętoan la ko ts'óñá sin ch'an, kjánchó ti ñao níxin la ó tsoxechón ch'an ínaá —ichro ch'an.

³² La jehe sin mé kienxínhña sin nkehe ti ndáchro ch'an la chrakon sin chrókjuanchankí sin nkexrín t'axrjexín tíha.

¿Nkexro ti imá tjeťoan?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Ndá kjuiji sin chjasin Capernaum; andá ti tjejó sin ti nchia ntiha ndá ch'in Jesús mé kjuanchankíhi ch'an sin ndáchro ch'an:

—¿Nkehe ti tinkakjóra kichuára ti ikuini ntja? —ichro ch'an.

³⁴ Ndá jehe sin la ninkehó kjuátęehya sin kixin ti ikui sin ntja la nkákjo kicho sin kixin nkexro ti antsí imá tjeťoan. ³⁵ Ndá ch'in Jesús mé kjuák'etjaxin ndá k'uéyęhę ti teyó sin k'uajiko ch'an, andá ndáche ch'an sin:

—Ti nkojinra tjenkayáxinra imá chrókuętoanra ndá ticháxin sinchentsíra asánra, la ko tsjínkįtsara ti íso chojni —ichro ch'an.

³⁶ Ndá tséhe ch'an itja ijnko ixjan, kjuák'e nkosiñe ti tjejó ti jehe sin a, ndá kjóa ch'an ti ixjan la ndáchro ch'an:

³⁷ —Ti nkojín nkexro tjinkįtsa ijnko ixjan éxi tíhi kixin tinkáchónki sin ti janhan la mé xikąha éxi chrókótjinkaon sin ti janhan la ko kjaxin éxi chrókótjinkaon sin ti nkexro ichr'án ti janhan —ichro ch'an.

Ti nkexro nínkakuenhñani ti jeheni la tjinkįtsa ti jeheni

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Andá ch'in Juan mé ndáchro:

—Maestro, k'uíkoni ijnko chojni la mé kjuachaxin ihniá kuakitsjexín ch'an nchakuen jínahña chón̄ta chojni. Ndá k'uētuenheni ch'an kixin xikahya chrókjuich'e ch'an kixin xrikohyani ch'an nkok̄o, ichroni.

³⁹ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Tít̄ohé ch'an kixin ninkexró tjasixín kjuaxroan kjuachaxin n̄ina landá tuénxín chrók'uántaxina sin. ⁴⁰ Ti nkexro nínkakuenhñani la mé tjink̄itsa ti jeheni. ⁴¹ Andá ti nkojín nkexro tsotjahara kjónté ijnko vaso ìnta tsjajonxín sin n̄ina kixin jahara la tinkachónkira Cristo, mé ndáxrjan kixin chaxín ts'áyéhe sin nkehe jína tsjajon Ìnchéni.

Ti chojni tjasin ije mé tsjasóte sin

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Antá nkojín nkexro chrókjuachroe ijnko ixjan tinkáchónki ti janhan kixin chrókjuasin ije, la ícha jína chrókjuincheteyá sin ti nkexro kjuích'ia ijnko xrochre la chrókjuinkí sin ch'an ndañao. ⁴³ Andá ti itjá tjasixián ije la mé ícha jína chrókóchrínjian kixin ndá chróchonta ti kjuachón nkochrín, kjónté nkok̄o itjá chróchonta, ke ti chróchonta yóí itjá ndá sátsjia ti síche xrohi, ⁴⁴ ti siín kos̄into t'enhña la ko síche xrohi nkochrín ts'ankahya. ⁴⁵ Andá kjaxin ti totá tjasixián ije la ícha jína chrókóchrínjian kixin ndá chróchonta ti kjuachón nkochrín, kjónté nkok̄o totá chróchonta, ke ti chróchonta yóí totá ndá sátsjia ti síche xrohi, ⁴⁶ ti siín kos̄into t'enhña la ko síche xrohi nkochrín ts'ankahya. ⁴⁷ Andá ti ikuan tjasixián ije la ícha jína chrókuakitsjenkia ti ikuan kixin ndá chróchonta ti kjuachón nkochrín, kjónté nkok̄o ikon chróchonta, ke ti chróchonta yóí ikon ndá sátsjia ti síche xrohi, ⁴⁸ ti siín kos̄into t'enhña la ko siín xrohi nkochrín ts'ankahya.

⁴⁹ 'Antá kaín nkexro ticháxin ts'atsínkaxín ti xrohi. ⁵⁰ Ti xíjnta la jína. Andá ti chrókuankehe ti xijnta landá xitjahya chrókóxijnta ínaá. Jahara mé chrókóyóhara éxi ti xíjnta la ko kjuaxróxin chrók'uejok̄oara kíchuára —ichro ch'an.

10

Chrónka Jesús kixin chrókjuák̄ehya kícho sin

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Landá Jesús mé k'uaxrjexín ch'an chjasin Capernaum la sákjui ch'an ti nonte Judea la ko ti chjasin siín tóhe ndarío Jordán. Ndá nchónhña chojni kónkotsé sin ti itjen ch'an. Ndá kjuankíxin kjuakohē ch'an sin éxi xráxín. ² Ndá iso sin fariseo kóchjína, kjuanchankí sin kixin tjinkaon sin chrókjuachaxín sin ch'an. Mé ndáchro sin:

—¿Á siín kjuachaxin chrókjuákēhē ijnko chojni ti ichjién a ní? —ichro sin.

³ Ndá Jesús kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:

—¿Nkehe ti k'uetuahan Moisés? —ichro ch'an.

⁴ Ndá ndáchro sin:

—Moisés kjuajon kjuachaxin kixin ts'óna ijnko xroon tsakja ti chojnichjin kixin ndá tsítóhe kícho sin —ichro sin.

⁵ Ndá ch'in Jesús kjuátehe, ndáchro:

—Jahara la icha asánra, titekákonhñara, mé xikaha k'uetōan Moisés ts'óna ti xroon a. ⁶ Kjánchó ti xrankíxixín ti ó kjuích'éna Díos kaín nkehe la kjuích'éna ch'an ijnko chojni ndoa la ko ijnko chojnichjin. ⁷ Méxrā ti chojni ndoa tsítóhe it'é la ko ñé kixin tsakja ijnko chojnichjin kixin ts'óna ichjién ⁸ ndá yóí sin ts'óna sin éxi nkokōa chojni. Méxrā íjehya yaá chojni. Nahi, nkokōa. ⁹ La mé ti xikaha ti kjuachaxin kuènte Díos kónkojiéxin sin, la jehe sin chrók'uitōehya kícho sin —ichro ch'an.

¹⁰ Landá ti ó kjan sin nchia ndá ti sin k'uajiko ch'an mé kjuanchankí sin kuènte tiha inaá . ¹¹ Landá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti nkojín nkexro tsjákehē ichjién ndá tsjeyá ijnko ichjin la mé xikaha tsjasinhin ch'an ije. ¹² La ko kjaxin ti chojnichjin tsjákehē xii, ndá tsjeyá tjan ijnko chojni ndoa la mé xikaha kjaxin tjan tjasin tjan ije —ichro ch'an.

Ch'in Jesús kjuíncheñao xjan

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Ndá kjuikāo sin xjeen kixin tjinkaon sin tsjak'etja itja ch'in Jesús. Andá ti sin k'uajiko ch'an mé kónínkakonhen sin ti sin kjuikāo ti ixjan.

¹⁴ Ndá k'uíkon ch'in Jesús la kónínkaon, ndáchro:

—Ndé tjtōhéra ti xjan tsoxrakoa ti itjén janhan, la t'inkakuénhñara xjan kixin ti sin kuènte ti kjuachaxin kuènte Díos la mé tóyóhē éxi ti xjan a.

¹⁵ Ndá chaxín ndáxrjan kixin ti nkexro ts'ónahña éxi ijnko xjan la xitjaha

ts'ejó sin ti ts'etōan Díos —ichro ch'an.

¹⁶ Ndá kjóa ch'an ti ixjan la kjuák'etja itja ch'an xjan la kjuíncheñao ch'an xjan.

Ijnko ch'in ndasoá rico níxjehe ch'an ti ch'in Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Andá ti ó sákjui ch'in Jesús ínaá ndá tinká ijnko nkexro, kóchjína, kjuák'exín toch'in nkayakon ti ch'in Jesús, ndá kjuanchankí ch'an:

—Jaha, ijnko nkexro tjako jína, ¿Nkexrín chrókjuich'eni kixin chrók'uitjani ti kjuachón nkochríxín? —ichro ch'an.

¹⁸ Ndá ndáche ch'in Jesús ti ch'in a:

—¿Nkekuènté ndáchrua kixin jína ti janhan? Jehó nkokōa nkexro mé jína; tíha mé Díos. ¹⁹ Ndá jaha ó noha kixin nkexrín k'uētōan Díos: “Chrokjuacheéhyara kíchuára la ko chrók'oñáhñara chojni la ko chrókuēehyara la ko chrókjontahyara kíchuára la ko chrókjuich'iahhyara la ko chróchontehera kjuasáya it'ára la ko ìnára” —ichro ch'an.

²⁰ Andá kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:

—Maestro, kaín tíha kjuínchexiteyáni ndesi k'uankini —ichro ch'an.

²¹ Ndá ch'in Jesús mé komá ch'an ti nkexro a la ko tjuēhe ch'an. Ndá ndáchro ch'an:

—Naxa t'itjáña nkokōa nkehe chrókjuich'e. Sátjia, nchekjia kaín ti nkehe chonta. Andá ti chichaon sijnchekjixían ti nkehe chonta la mé nchekjtonhén ti chojni nóa, ndá ti nkehe tjete mé tsochonta nkaya nkajní. Andá ti ó tsjixin tsjájuan kaín tihi, ndá tsjihá, chrehé ti janhan —ichro ch'in Jesús.

²² Ndá ti ó kuíhin ch'an xikaha, la nóaxin kjuák'e ch'an, sákjui ch'an kixin imá itsjé nkehe tjete chóna ch'an.

²³ Ndá ch'in Jesús komá ti sin siín ntiha, la ndáche ch'an ti sin k'uajiko ch'an:

—Imá ixra kixin ijnko chojni chóna nchónhña nkehe tjete ts'ixenhen sin ti t'etōan Díos —ichro ch'an.

²⁴ Ndá tóxakonhen ti sin k'uajiko ch'an kixin xikaha ndáchro ch'an. Ndá ínaá ndachro ch'an:

—Ti sin jehó tjeya sin ti nkehe tjete tsochóna sin la imá ixra ts'ixenhen sin ti t'etōan Díos. ²⁵ Antsí xrahya chrók'uatsínka ijnko kokamello ijnko

tjexrja tjar'in ntachika. Andá antsí ixra ijnko ch'in chóna itsjé nkehe chrók'uixenhen ch'an ti t'etōanxin Díos —ichro ch'an.

²⁶ Ndá jehe sin kuíhin sin xikaha, ndá antsí kóxakonhen sin. Ndá kjuanchankíhi kícho sin:

—Ti xikaha la, ¿xá nkexro chrókjuacha chrókuaá? —ichro sin.

²⁷ Ndá ch'in Jesús komá ti jehe sin, ndáchro:

—Chojni ó la tsjachahya sinchexiteyá tíha, andá Díos la jína sich'e kaín nkehe, kixin Díos la kohya nkehe ti imá ixra a —ichro ch'an.

²⁸ Ndá ch'in Pedro ndáchro:

—Ínchéni, kaíni mé kuítōheni kaín nkehe chóntani, ndá chréheni ti jaha —ichro ch'an.

²⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Chaxín ndáxrjan kixin nkojín nkexro tsítōhe ndōe la o ti kícho ndoa o ichjin la o it'é o ñé o ichjién o xjeen o nōtēe kixin tsochréhe ti janhan la ko tjinkaon sin chrókjuako sin ti itan tsjajon kjuachón, ³⁰ la ntihi chjasintajni mé tsochóna sin ijnko ciento má: ndōe sin, la ko kícho sin, la ko éxi ñé sin la ko éxi xjeen sin ts'ikon sin itsjé chojni ikjé, la ko éxi nōtēe sin xikaha ts'ikon sin itsjé nonte. Kjónté tsjasóte sin ntihi chjasintajni la chr'éxin tsochóna sin ti kjuachón nkochrín. ³¹ Andá itsjé ti sin imá tjetoan ijie la mé ti ñao a la kánhñó ts'etōan sin. Andá itsjé ti sin kánhñó tjetoan ijie, la mé ti ñao a la ts'óna sin ijnko nkexro imá tjetoan.

Níxin chrónka ch'in Jesús kixin its'en

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Ndá tjejótji sin, chriin sin ti ntja sátsji chjasin Jerusalén. Ndá ch'in Jesús mé tjetaón ntja, ndá ti sin k'uajiko ch'an mé tóxakonhen sin chrakon sin chréhe sin. Ndá k'uéyehē ch'an jehó ti teyó sin ínaá, ndá kjuankíxin ch'an chenka ch'an sin nkehe tsōhen ch'an. ³³ Ndá ndáchro ch'an:

—Ijie sátsjini Jerusalén la ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé tsotsé sin, tsjikenhen sin ti sin nchāt'á t'etōan la ko ti sin tjako ti ley. Ndá ts'etōan sin kixin its'en ch'an la ko sinchek'ayéhe sin ch'an ti sin jehya judío sinchekjasóte sin ch'an. ³⁴ Ndá jehe sin la tsjanoá sin ch'an la ko tsjikite sin ndáté sin la ko tsjate sin, ndá ts'óná sin ch'an, kjánchó ti ñao níxin

mé tsoxechón ch'an ínaá —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

Ch'in Jacobo la ko ch'in Juan tjanchia sin antsí ts'etōan sin

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Andá ti ch'in Jacobo la ko ch'in Juan, xjeen ch'in Zebedeo mé kóchjinehe sin ti ch'in Jesús ndá ndáchro sin:

—Maestro, tjinkaoni tsjájuan ti nkehe tjanchiani —ichro sin.

³⁶ Ndá kjuanchankí ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—¿Xá nkehe tjinkáonra? —ichro ch'an.

³⁷ Ndá ndáchro sin:

—Ti ó tsétōanxián ti kjuachaxin ijié la tjinkaoni kixin ijnkoni chrók'uak'etjaxinni itjá chjína, a ijnkoni ti itjá ikjon —ichro sin.

³⁸ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Jahara la noahñara nkehe tjánchánara. ¿Á chrókjuáchara chrók'uira ti nkehe itsjá its'ia janhan la ko á chrókjuáchara chrókuikitexínra éxi tsikitena? —ichro ch'an.

³⁹ Ndá jehe sin kjuátehe sin ndáchro sin:

—Kja tsjachani —ichro sin.

Ndá ndáche ch'in Jesús ti jehe sin:

—Chaxín its'ira éxi ti nkehe itsjá its'ia la ko tsikitera éxi tsikitena.

⁴⁰ Kjánchó janhan xitjahya tsjájuan kjuachaxin kixin ijnkora chrókjuak'era tjaná chjína la ijnkora chrókjuak'era tjaná ikjon kixin janhan la chontahya kjuachaxin tsjájuan tíha kixin ti sin a la ó xraxín kónoxín sin —ichro ch'an.

⁴¹ Andá ti ó kuíhin ti ite sin xikaha tsíndáchro ti sin a, ndá kjuankíxin kónínkakonhen sin ti ch'in Jacobo la ko ti ch'in Juan. ⁴² Ndá k'uéyehe ch'in Jesús kaín sin ndá ndáche ch'an sin:

—Ó nohara kixin ti sin t'etōan chjasintajni la imá t'etuēhen sin kaín chojni la ko ti sin imá tjetōan mé imá nchenkehe asén sin kixin ihyé sin, t'etōan sin. ⁴³ Kjánchó jahara la xikahya chrókjuákoxinra. Nahi. Ti nkojinra tjinkáonra chrókuétōanra la chrókjuínkĩtsara ti íso sin. ⁴⁴ Andá ti ó nkojinra antsí chrókuétōanra, mé ticháxin seno chrókjuákoxinra chrókjuich'ehéra kíchuára ixra. ⁴⁵ Kixin ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé kuihya kixin chojni chrókjuich'ehe ch'an ixra. Nahi. Ikui kixin sich'ehe ch'an sin ixra la ko ts'enyákonhen ch'an nchónhña chojni kixin tsaáxin

sin ch'an —ichro ch'an.

Ch'in Bartimeo kuék'ikonhña ndá ch'in Jesús kjuínchekitohe ch'an jína

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Ndá kjuiji sin chjasin Jericó. Ndá ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an la ko nchónhña chojni k'uaxrjexín sin ti chjasin a. Ndá ntiha itjen ijnko ch'in t'ikonhña mé it'in Bartimeo, la it'é ch'an mé it'in Timeo. Tjetjaxin ch'an chrínta ntja, tjanchak'á ch'an. ⁴⁷ Ndá kuíhin ch'an kixin ó kuichjína ch'in Jesús, mé ti nkexro kjuixin chjasin Nazaret, ndá kjuankíxin t'éya ch'an ndáchro ch'an:

—Jaha Jesús, tsík'axrjeníxian David, tikonogéhéni —ichro ch'an.

⁴⁸ La itsjé chojni k'uętuęhen sin ch'an kixin tsotání ch'an. Ndá ícha antsí itsen t'éya ch'an ndáchro ch'an:

—Jaha, tsík'axrjeníxian David, tikonogéhéni —ichro ch'an.

⁴⁹ Ndá ntahó kjuák'e ch'in Jesús. Ndá k'uętoan ch'an:

—T'eyęhéra ti nkexro a —ichro ch'an.

Ndá k'uéyęhe sin ti ch'in t'ikonhña ndá chenka sin ch'an:

—Tócháha la t'inkatjen kixin tjet'eyęha ch'an —ichro sin.

⁵⁰ Ndá ik'ué ch'an ti ika t'itsáte ch'an, ndá k'uínkatjen ch'an, kóchjinehe ch'an ti ch'in Jesús. ⁵¹ Ndá kjuanchankí ch'in Jesús ndáchro:

—¿Xá nkehe tjinkávan chrókjuít'aha? —ichro ch'an.

Ndá kjuátehe ti ch'in t'ikonhña ndáchro:

—Maestro, tjinkaoni kixin chrók'uíkoni —ichro ch'an.

⁵² Ndá ndáche ch'in Jesús ti nkexro a:

—Ijie la jína sátjia. Ti kuitekávan la ó kuitoha jína —ichro ch'an.

Ndá tuénxín ti ch'in t'ikonhña la ó k'uíkon, ndá chréhe ch'an ti ch'in Jesús.

11

Ch'in Jesús k'uíxenhén Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Ndá ti ó kjuijichjína sin Jerusalén chjínaxón ti chjasin Betfagé la ko Betania chok'èxin ti ijnā Olivo, ndá k'uętuęhen ch'in Jesús iyó ti sin

k'uajiko ch'an, ² ndáchro:

—Sátjira ti chjasin intsí chok'èxin ti ntiha. Ndá ikon ti chjasin ts'ikonra kixin ntiha tjechroe ijnko kolócho naxa ninkexró titjak'ahña. Ndá tjasintankehéra va la tsjíkuanara va ntihi. ³ Andá ti nkojín chojni tsjanchankíhara sin kixin nkekuènté xikaha ich'era ndá tsondáchrora: “Ti Maestro mé tichánxihin va ndá ti ó tsjixin la tsjikaáni va”, ichrora —ichro ch'an.

⁴ Ndá jehe sin mé sákjui sin la k'uikon sin ti kolócho tjechroe chjínaxón ndója nchia ndá kjuasintankehe sin va. ⁵ Andá iso ti chojni tjejó ntiha kjuanchankí sin:

—¿Nkekuènté xikaha tjasintankehéra ti kolócho a? —ichro sin.

⁶ Ndá kjuátehe sin éxi k'uetoan ch'in Jesús. Ndá kjuajon sin kjuachaxin sákjuiko sin va. ⁷ Ndá sákjuiko sin ti kolócho ti itjen ti ch'in Jesús. Landá iké sin kjuínchekamá sin va, ndá kjuák'ekjen ch'an va. ⁸ Ndá itsjé chojni kuakitsje sin ti ika t'itsate sin la kjuasintaón sin nonte la ko íso sin la mé kóchríjin sin chaon ti ntayoa ndá kjaxin kjuasintaón sin nonte kixin ts'atsínkaxín ti ch'in Jesús.

⁹ Andá ti sin sítaón ntja la ko ti sin chréhe la chéhe sin, kjuankíxin sin itsje sin ndáchro sin:

—Tsochjéheni kjuasáya Díos. Jina ti nkexro kujxin kjuachaxin ihnié Ìnchéni. ¹⁰ Jina ts'etoan ti nkexro k'uaxrjeníxin it'éni David. Kjuasáyé Díos itjen nkaya nkajní —ichro sin.

¹¹ Ndá k'uíxenhen ch'in Jesús Jerusalén la sákjui ch'an ti njnko la tsjehe ch'an nkuíxín ti nkaxenhen. Ndá ó kóntó ndá sákjuiko ch'an ti teyó sin k'uajiko ch'an, la sákjui sin ti chjasin Betania.

Ch'in Jesús kónínkakonhen ijnko inta tohigo t'ónahña ito

(Mt. 21:18-19)

¹² Andá ti kónño ndá kjanxin sin chjasin Betania, ndá ch'in Jesús mé ik'uen ch'an kjinta. ¹³ Ndá k'uíkon ch'an ikjín itjen ijnko inta tohigo chóna iké. Ndá sákjuitsjehe ch'an ti inta kixin ákué tsahya ito. Ndá k'uíkon ch'an kixin jehó chaon yoa chóna kixin jehya ti ñño t'óna tohigo.

¹⁴ Ndá níxjehe ch'in Jesús ti inta to higo, ndá ndáche ch'an:

—Í ninkexró siniehña ti ito ts'óna ti jaha ínaá —ichro ch'an.

Andá ti sin k'uajiko ch'an mé kuíhin sin xikaha.

Ch'in Jesús kjuínchetjóá n̄nko

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Ndá kjuiji sin chjasin Jerusalén la k'uíxenhén ch'in Jesús nkaxenhén n̄nko. Ndá kjuankíxin ch'an k'uinkíté ch'an ti sin nchekjixin nkehe ntiha la ko ti sin t'ena nkehe la ko kóxitjen ch'an ti mesa tjinkíxin sin chichaon la ko ti silla tjejókjen ti sin nchekji kontóá ¹⁶ la kjuajonhña ch'an kjuachaxin kixin tsamá sin nkehe ti ts'ixenhén sin ti n̄nko a. ¹⁷ Ndá kjuakohē ch'an sin, ndáchro ch'an:

—Ndáchro xroon itén Díos: “Ti ndona i mé it'in nchia tsochjéexin chojni Díos kjuasáya”, andá jahara tsíkji ch'énara itjuéé xíchee —ichro ch'an.

¹⁸ Ndá ti sin nchát'á t'etōan la ko ti sin maestro tjako ti ley mé kuíhin sin tíha, ndá kjueyá sin nkexrín chrók'óná sin ch'an, kjánchó chrakon sin kixin kóxrjín chojni ti nkehe kjuako ch'an. ¹⁹ Andá ó kóntó ndá k'uaxrjexín ch'an ti chjasin a, sákjui ch'an.

Ó tsíxámá ti inta t'óna tohigo

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Andá ti nchítjen, k'uatínka sin ti itjen ti inta t'óna to higo ndá k'uikon sin kixin ó tsíxámáxin nuèé ti inta. ²¹ Andá ch'in Pedro xráxinkaon ch'an ti nkehe tsikonhen, la ndáche ch'an ti ch'in Jesús:

—Maestro, tsjehé ti inta t'óna tohigo kónínkakahén ijna la ó tsíxámá nta —ichro ch'an.

²² Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Tinkachónkira Díos. ²³ Chaxín ndáxrjan kixin nkojinra chróndáchera ti ijna i: “Sátjixian ntihi, tjíkjiñkiá ndañao”, andá ti kaín asánra chrókuinkachónkira Díos kixin tsoxiteyá ti nkehe tsondáchrora, ndá xikaha chaxín tsoxiteyá. ²⁴ Mé xikaha ndáxrjan kixin kaín ti nkehe tsjanchehéra Díos ti tsítekáonra kixin chaxín ts'ayéhéra, ndá xikaha tsohen tsoxiteyá. ²⁵ Andá ti ó tjejoníxjehéra Díos, ndá naxa ninkákohénra nkojín nkexro, la chrók'uitjáñahanra tíha kixin It'ára itjen nkaya nkajní kjaxin chrókjuinchek'itjáña ch'an ti ijje chontara. ²⁶ Andá ti sinchek'itjáñahñara ti ijje chojni, ndá It'ára itjen nkaya nkajní la kjaxin sinchek'itjáñahña ch'an ti ijje chontara.

Tjanchankíhi sin ti ch'in Jesús nkehe ti kjuachaxin chóna ch'an

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Ndá xíkjan sin chjasin Jerusalén ínaá. Ndá xritjak'e ch'an nkaxenhen ti nínko, ndá kóchjína ti sin nchat'á t'etōan la ko ti sin tjako ti ley la ko ti sin táda t'etōan nínko, ²⁸ la kjuanchankí sin:

—¿Nkehe ti kjuachaxin chonta jaha kixin xikaha ich'e ti ixra? ¿Nkexro tjaha ti kjuachaxin kixin xikaha kjuich'e? —ichro sin.

²⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—Ndá kjaxin janhan tsjanchánkíhára ijnko nkehe, chrókjuátehéra, ndá tsojjonkara nkehe ti kjuachaxin chontá janhan kixin xikaha it'a ti ixra i.

³⁰ ¿Ándá nkexro k'uetuehen ch'in Juan kixin tsikite ch'an chojni? ¿Á Díos ní o á chojni ó? Ándá ijie la tjátehera —ichro ch'an.

³¹ Ndá kjuankíxin jehó sin itjo sin kícho sin:

—Ti tsondáchroni kixin Díos tsík'etuēhen ti ch'in Juan, ndá tsjanchankí ti ch'in a kixin nkekuente kuitekakuenhñani ch'an. ³² ¿Á ti chróndáchroni kixin chojni ó tsík'etuēhen ch'an la nkexrín? —ichro sin.

Kjánchó chrakonhen sin ti chojni chjasin kixin kaín sin kuitekaon sin kixin ch'in Juan mé kuénixja ch'an itén Díos. ³³ Méxra ndá ndáche sin ti ch'in Jesús:

—Noehñani —ichro sin.

Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—La ko kjaxin janhan tsoxrjankahya nkexro kjuajon kjuachaxin kixin xikaha it'a ti ixra i —ichro ch'an.

12

Ch'in Jesús mé kjuíncheyóexin éxi chojni ch'ehya xra jina

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ndá ch'in Jesús kjuíncheyóexin ch'an ínaá, ndáchro:

—Itjen ijnko ch'in k'uenkaxin itsjé inta ito uva nontee ch'an la ko kjuich'éna ch'an korré la ko kjuich'éna ijnko tōye ts'éña sin to uva. Ándá kjuich'éna ch'an ijnko tjat'o imá noi kixin ts'it'ótjen ch'an tsokotohe ch'an nkuíxín.

'Ántá kjuínchekjen ch'an ti nonte iso chojni ich'e ixra. Ndá sákjui ch'an

ikjín. ² Ndá ti kjuixraká ti ñño k'óna ito, ndá k'uetuehen ch'an ijnko ti nkexro ch'ehe ch'an xrā kixin sátsjikjanchehe ch'an ti sin t'ayakonhen nonte nkosiñe ti ito tsakja ch'an. ³ Ndá ti sin t'ayakonhen nonte mé itsé sin ti ch'in a, kjuate sin ch'an ndá ninkehó chjéehya sin ch'an ndá sákjui ch'an. ⁴ Andá ti ìnché ti nonte mé xíchr'án ch'an ijnko nkexro ch'ehe ch'an xrā. Ndá kjuiji ch'an ntiha, ndá ti sin ntiha la chjéhe sin ch'an ixrō, kjuíncheníhi sin ikja ch'an la ko k'uántaxíhìn sin ch'an. ⁵ Ndá ti ìnché ti nonte a xíchr'án ch'an ijnko chojni sákjuitsjehe ntiha. Ndá kjuiji ch'an ndá k'óñá sin ch'an. Ndá chr'éxìn ti ìnché nonte mé xíchr'án ch'an íso nkexro ch'ehe ch'an ixrā sákjuitsjehe sin, kjánchó ti sin tjejó ntiha la iso sin kjate sin la íso sin la k'óñá sin.

⁶ Ndá jehe ch'an chóna nkokoaxón xjeen ch'an la imá tjuēhe ch'an ti ixjan a. Ndá kjuixixín ichr'án ch'an ti xjan sákjui xjan kixin kjuenkayáxin ch'an: “Tsochóntehe sin kjuasáyé ti xjana”, ichro ch'an. ⁷ Andá ti sin t'ayakonhen ti nonte la ikjo sin kícho sin: “Ti ch'in i mé ts'áyéhe kaín nkehe siín ntihi. Andá ijie la ts'óñani ch'an, andá jeheni ts'ayéheni kaín ti nkehe a”, ichro sin. ⁸ Ndá xikaha itsé sin ch'an, k'óñá sin ch'an, ndá kuakitsjexín sin ch'in a ti nonte a.

⁹ Andá kjuanchankí ch'in Jesús, ndáchro:

—¿Andá nkehe chrókjuich'e ti ìnché ti nonte a? Kjá chrókui ch'an chrók'óñá ch'an ti sin t'ayakonhen nonte, andá chróchjéhe ch'an ti nonte ókjé chojni chrókjuich'e xrā.

¹⁰ ¿Á kjuínchekuáxinhñara jahara ti xroon itén Díos? Ndáchro xikihí: Ti ixrō náxrjónhña kuítōenta ti sin ch'éna tjat'ō, mé ijie tíha k'óna ti xrō tjeotan.

¹¹ Mé xikaha kjuích'e Ìnchéni Díos,

landá tíha mé ijnko kjuachrakon k'uíkoni —ichro ch'in Jesús.

¹² Ndá chrótsé sin ti ch'in Jesús chrókjuak'echjina sin ch'an kixin kienxín sin kixin kaín ti ndáchro ch'an la jehe ch'an k'uántaxíhìn ch'an ti jehe sin. Kjánchó chrakon sin kixin nchónhña chojni kóchjina ndá kuitōhe sin ch'an, sákjui ch'an.

¿Á jina chrókjuenkehe sin gobierno?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Andá ichr'án sin iso ti sin fariseo la ko iso ti sin kuènte ch'in Herodes

kixin tsjanchankíhi sin ch'an iso nkehe kixin ti nduáhya chrókjuatehe ch'an ndá jína chrók'ueka sin ch'an ijje. ¹⁴ Ndá kjuiji sin ti itjen ch'in Jesús, ndáchro sin:

—Maestro, ó noheni kixin ti nkehe chrónka la chaxín tíha la ko jehya nkexrín tsjehe chojni tjenkayáxixián kixin á jína sin la ko ndoá tjákua ntje Díos. ¿Chrónka á jína chrókjuenkeheni ti gobierno ti chichaon tjanchia? ¿Á chrókjuenkeheni sin ní o nahi? —ichro sin.

¹⁵ Ndá ch'in Jesús kjuátsoan ch'an kixin jehya jína tjenkayáxin sin, la ndáchro ch'an:

—Jehya jína kixin tjáchaxinrani. Xráqara ijnko ti chichaon tsotsjáha —ichro ch'an.

¹⁶ Ndá xráqao sin ijnko ti chichaon tsotsjehe ch'an. Andá kjuanchankí ch'an:

—¿Nkexro ti tsík'axrjexín tjenkáni ti chichaon i la ko nkexro ihnié chóna? —ichro ch'an.

Ndá jehe sin kjuátehe sin:

—Ti ch'in Cesar —ichro sin.

¹⁷ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Chróchjehéra ti ch'in Cesar ti nkehe kuènte ch'an; andá ti nkehe kuènte Díos la chróchjehéra Díos —ichro ch'an.

Ndá chrakon sin kixin xikaha kjuátehe ch'an.

Kjuanchankí sin kixin á chaxín tsoxechón chojni

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Andá iso sin saduceo kuitsjehe sin ti ch'in Jesús. Ndá ti sin a la mé ndáchro sin kixin chaxínhña tsoxechón chojni tsík'en mé xikaha chrókjuachaxin sin ti ch'in Jesús, ndáchro sin:

¹⁹ —Maestro, ch'in Moisés mé tsíkjin ch'an xroon ndáchro kixin ti its'en ijnko savé chojni la ko naxa itjen ti ichjién la k'ikonhya sin xjan ndá ti kícho ti nkexro tsík'en mé chrókuakja ti tjan ik'án, andá ti xjeen sin mé ts'óna éxi xjeen ti nkexro tsík'en. ²⁰ Méxra k'uejó yato sin nkokoa kícho sin. Ndá ti ch'in sao mé kuakja ch'an ichjién ti ch'in a. Ndá ik'uen ch'an, kjánchó ninkehó xjan k'uikonhña sin. ²¹ Ndá ti ch'in tsoyo yóxin kuakja ti tjan ik'án ndá ik'uen ch'an koí ch'an. Ndá kjaxin sin k'uikonhya xjan.

Andá ti ch'in níxin kuakja ch'an ti jehe tjan ndá xikaha kóhen inaá.

²² Ndá kayatoé sin kuéchóna sin ti tjan la ko kaín sin ik'uen sin la ko ninkehó ixjan k'uikonhña sin kaín sin. Ndá kjuixixín ndá ik'uen tjan kjaxin tjan. ²³ Ndá ti ó tsoxechón kaín chojni la ndá, ¿nkexro ts'óna xii tjan kixin kayatoé sin tsíkótehe tjan? —ichro sin.

²⁴ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Nduáhya tjenkayáxinra kixin tiénxinhñara nkehe ndáchro ti xroon itén Díos la ko chonhñara ti kjuachaxién Díos. ²⁵ Andá ti ó tsoxechón ti chojni tsík'en la í tsoteehya sin la ko tsjajonhña sin xjeen sin kixin tsotehe sin kixin ti sin tsík'en la éxi sin ángel xikaha ts'ejó sin nkaya nkajíní. ²⁶ Andá ti tsoxechón ti sin tsík'en, ¿á kjuinchekuáxinhñara ti xroon tsíkjin Moisés chrónka nkexrín kuénixjeexín Díos ijnko ntayoa tjeche?, mé ndáchro xikihi: “Janhan mé ti Díos tinkáchónki ch'in Abraham la ko ch'in Isaac la ko ch'in Jacob.” ²⁷ Méxra ti Díos i la jehya tinkáchónki ti sin tsík'en. Nahi. Jehe ch'an mé Díos tinkáchónki ti sin tjejóchón. Ndá jahara la imá tiénxinhñara la nduáhya tjenkayáxinra —ichro ch'an.

Ti nkehe antsí imá tjetooan tsík'etooan Díos

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Ndá ikui ijnko ch'in tjako ti ley kjuák'ekihin ch'an nkexrín kjuachjaxin sin ti ch'in Jesús. Ndá kuíhin ch'an kixin imá jína kjuátehe ch'in Jesús. Ndá kjuanchankí ch'an, ndáchro ch'an:

—¿Nkehe ti antsí tjetooan tsík'etooan Díos? —ichro ch'an.

²⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti nkehe antsí tjetooan tsík'etooan Díos mé tíhi: “Tihínra kaínra chojni Israel kixin Inchéni Díos la mé nkokoa la kohya íjnko nkexro. ³⁰ Ndá kaín asánra la ko kaín kjuaxrexinkaon kuéntara la ko kaín fuerza kuéntara chrótjuèxínra Díos.” Mé xikaha ti nkehe antsí tjetooan tsík'etooan Díos. ³¹ Andá ti nkehe yaáxin tsík'etooan Díos la mé tóyóhe la mé ndáchro xikihi: “Chrotjuéhéra kichuára éxi tjuèxínra asánra,” la kohya íjnko nkehe antsí imá tjetooan tsík'etooan ch'an —ichro ch'in Jesús.

³² Andá kjuátehe ti ch'in tjako njnko, ndáchro:

—Ndoá ndáchrúa tíha, Maestro, kixin chaxín itjen nkokoxón Díos la ko kohya íjnko Díos. ³³ Noheni kixin kaín aséni la ko kaín kjuaxrexinkaon kuénténi la ko kaín fuerza kuénténi chrótjuèxíni Díos la ko chrótjuèheni

kíchoni éxi tjuèxíni ǎséni. Tíha mé ǎntsí sínkí. ǎnda kaín ti iko chrók'óñáni chrókjuajoni chróchjánxin chrítaón altar la kánhñó tjetóan tíha —ichro ch'an.

³⁴ ǎnda ti ó k'uikon ch'in Jesús kixin jína kjuenkayáxin ch'an kjuátehe ch'an, ndá ndáchro ch'an:

—Jaha la kjínhña itjen ti kjuachaxin kuènte Díos —ichro ch'an.
Ndá kóxakonhen sin la ninkexró kjuanchankíehya sin ch'an íso nkehe.

¿Xá nkexro It'é ti Cristo?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ndá ch'in Jesús kjuako ch'an ti nínko a. Ndá kjuanchankí ch'an ndáchro:

—¿Nkexrín kixin ti sin tjako ti ley mé ndáchro sin kixin ti Cristo mé ts'axrjeníxin ti ch'in David? ³⁶ ǎnda ti Nchakuen Díos mé kjuinkítsa ti ch'in David, ndáchro:

Ìnchéni Díos ndáche ti Ìnchéni:

“Tjak'é tjaná chjína ntihó tsétóan,

tsjixinjian kaín ti sin nínkakohan la tsjachahya sin ts'etóan sin kixin jahua mé tsétóan.”

³⁷ ¿Xá nkexrín kixin Cristo chrók'óna xjeen ch'in David kixin jehe ch'in David ndáchro ch'an kixin Ìnché ch'an ti Cristo a? —ichro ch'an.

Ndá itsjé chojni kuíhin sin la kóxrjìhìn sin ti nkehe kjuako ch'an.

Ch'in Jesús chrónka nkexrín ich'e ti sin tjako ti ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ndá ch'in Jesús kjuako ndáchro:

—Tankíehyara ti sin tjako ti ley. Jehe sin mé tóxrjìhìn sin chrók'uinkáya sin ika kjíjin la ko tjinkaon sin kixin kaín ti chojni tsoxéta sin ntja mé tsjikosáyehe ti jehe sin. ³⁹ Jehe sin xritjeyá sin ti inta ǎntsí náxrjón ts'ejóyá sin ti nkaxenhen nínko. La ko kjáxin ti ó sátsji sin ti sinie sin xritjeyá sin ti inta ǎntsí náxrjón ts'ejókjen sin sinie sin. ⁴⁰ La ko takitsje sin ndge chojni ik'án. La ko ch'iyexín sin chojni kixin isé níxjehé sin Díos kixin ti ó chrókuíhin chojni chróndáchro sin kixin imá jína ti jehe sin. Ti sin a mé ǎntsí imá tsjasóte sin —ichro ch'an.

Ti ofrenda kjuajon ijnko tjan ik'án

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Andá nkonaá mé ch'in Jesús tjetjaxin ch'an nkaxenhen ninko chok'èxin itjen ti ntacajón tjetóxroyéya chichaon. Ndá tjetsjehe ch'an kixin nchónhña chojni tinkáki sin chr'áxenhen sin chichaon ti ntacajón. La ko kjaxin nchónhña ti sin rico chr'áxenhen sin nchónhña chichaon ti ntacajón a. ⁴² Ndá kjaxin ntiha mé ikjui ijnko tjan ik'án nóa tjan ndá chr'áxenhen tjan ti ntacajón yaá chichaon kánhño tjete sínkí. ⁴³ Ndá ch'in Jesús k'uéyehē ch'an ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro ch'an:

—Chaxín ndáxrjan kixin ti tjan ik'án nóa tjan antsí tjete k'uikon Díos ti chichaon chr'áxenhen tjan ti ntacajón, andá ti sin íso la kánhño ⁴⁴ kixin kaín sin la ó chichaon xéhe sin kjuajon sin. Ndá jehe tjan la, kjónté nóa tjan, la kjuajon tjan kaín ti chichaon kuéchónta tjan chrók'uite nkehe chrókjonie tjan —ichro ch'an.

13

Ch'in Jesús chrónka kixin tsoxíka ninko

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Andá ti ó k'uaxrjexín ch'in Jesús ti ninko ndá ijnko ti sin k'uajiko ch'an ndáchro:

—Maestro, kjuánchí náxrjón ti ixro la ko ti nchia tsík'óna.

² Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—¿Á tjetsjehé ti nchia tsík'óna ní? Tsjixraká ijnko ñao la í ninkehó xro ts'ejókjenhña kícho, la kaín tíha la tsoxíka.

Ti nkehe tsohen chjína ti tsjixixín

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Andá sákjui sin chrítaón ti ijna Olivo chok'èxin itjen ti ninko a. Ntiha kjuák'etjaxin ch'in Jesús. Ndá ntiha ch'in Pedro, Jacobo, Juan, la ko Andrés kjuanchankí sin:

⁴ —Tjinkaoni tsóchronka nkesá tsohen tíha la ko nkexrín tsónoheni nkesá tsoxiteyá kaín tíha —ichro sin.

⁵ Ndá ch'in Jesús kjuátehe ch'an ndáchro ch'an:

—Tóxakohanra tjtóéhyara kixin ninkexró chrókjuít'ayahyara.

⁶ Nchónhña chojni itsi tsondáchro sin kixin jehe sin mé ti Cristo. Ndá

xikaha sich'iyehé sin itsjé chojni.

⁷ 'Antá ti ó tsinhínra kixin tjanjonko kícho sin la t'óñá kícho sin la chrakonhñara, tóxakuanhñara kixin ó jehí tsohen tíha, la kjónté xikaha, la naxa tsjejehya chjasintajni. ⁸ Ijnko nación tsjajonko íjnko nación. La ntiha la ntaha la tsinkí nonte, la itsjé chjasin la tsokjinta la ko ts'ixité sin tsonínkaon sin. Tíha landá xrankíxixón ti kjuatjote.

⁹ 'Tóxakohanra jahara kixin mé tsjikaánra sin nkayakon ti sin t'etōan ndá ti nkaxenhen nínko ntiha mé tsjatiaxínra sin. Jahara ticháxin tsochjínara ti tjejó ti sin gobernador la ko ti sin rey kixin tinkachónkira ti janhan; ndá tsjachara tsochronkara nkexrín tinkachónkira ti janhan nkayakon ti jehe sin. ¹⁰ Ti naxa ts'itjáñahña chjasintajni la mé ticháxin tsihin chojni kaín nación ti itan jína tsaáxin sin. ¹¹ Ti ó sátsjikōara sin tsjikaánra sin ti tjejó ti sin t'etōan, la tóxakuanhñara nkehe tsjatehera la ko nkehe tsjenkayáxinra. Nahi. Chronkara ti nkehe tsjajon Díos tsondáchrora ti hora a, kixin jahyara tsonixjara. Nahi. Nchakuen Díos mé tsonixja. ¹² Iso chojni kjónté naxa kjéhya sin tsjikaán ti kícho sin kixin its'en la kjaxin xikaha iso chojni tsjikaán ti xjeen sin la ko kjaxin iso sin tsonínkakonhen sin ti it'é sin la ko ti ñné sin la tsjikaán sin kixin its'en. ¹³ Kaín chojni chjasintajni tsonínkakohanra sin kixin tinkachónkira ti janhan. Andá ti sin tsítōehya tinkáchónki sin ti janhan hasta ti tsjixixín la mé tsaá.

¹⁴ 'Tsjixraká ijnko ñao ts'ikonra tsjak'e ti nkehe jínahña ti chrókjuak'ehya éxi tsíndáchrō profeta Daniel —ndá ti chojni sinchekuáxin ti xroon i mé chrókuienxín sin tíha —, andá ti chojni tjejó nonte Judea ts'ikon sin xikaha la sátsji sin chrítaón ijna tsjík'ejómá sin. ¹⁵ Andá ti sin tjejó chrítaón nchia la í chrók'uinkajinhña sin, chrók'uixenhña sin nkaxenhen nchia, chrókuakitsjehya sin ichrén nkehe chóna sin. ¹⁶ Ndá ti sin tjejó nontee la í chrókjanhña sin naxa chrókjuikakja sin iké sin. ¹⁷ La nóa ti chojnichjin ts'ejóyá ti ñao a la ko ti sin tjejónchekakí xjeen. ¹⁸ Chrókjuanchehéra Díos kixin jehya nchakuen ikin chrókóhen tíha. ¹⁹ Andá ti ñao a mé imá kjuaxróxinhña ts'ejó chojni kixin ninkehó ñao kuènhña xikaha ndesi ti xrankíxixín kjuích'éna Díos chjasintajni la kjá xikahya tsohen chr'éxin ínaá. ²⁰ Andá ti chrókjuajon Inchéni Díos kjuachaxin kixin isé chrókóhen tíha, ndá ninkexró chrókjuacha chrókuaá. Andá Dios tikonóehē ch'an ti sin tsíkjejá ch'an

ndá ts'etqan ch'an kixin tjoka ts'átsínka ti kjuachrakon a.

²¹ 'Andá nkojín nkexro tsondáchro: “Tsjehe, ntihi itjen ti Cristo”, o tsondáchro sin: “Tsjehe, ntiha itjen ch'an”, la chrokuitekákuénhñara sin.

²² La mé itsi iso sin tsondáchro sin kixin Cristo ti jehe sin la ko kjaxin itsi iso sin nduáhya tsjako sin la ko kjaxin tsjasin sin kjuaxroan ijié kixin tjinkaon sin chrókjuich'iyexín sin chojni, kjónté ti sin tsíkjemyá Díos.

²³ Andá jahara chrókóxakohanra kaín tíha. Tjétjonkara seno kixin tsonohara kixin xikaha tsohen.

Itsi ti Xjeen Díos k'óna Chojni

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ndá ts'átsínka ti kjuachrakon landá ti ñao la í ts'inkaséñahña la ko ti nitjó la kjaxin tsjajonhña xrohi. ²⁵ Andá ti konotsé la ts'anótjenxin nkajní la ko ti kjuachaxin siín nkaya nkajní la kjaxin tsinkí. ²⁶ Ndá ts'ikon sin ti Xjeen Díos k'óna Chojni itsi chríkjan itji, tsikao ti kjuachaxin ijié. ²⁷ Ndá tsochr'án ch'an ti sin ángel sátsji sin kuenté chjasintajni, tsjikjenájín sin kaín chojni tsíkjemyá ch'an.

²⁸ 'Chrókiénxinra ti nkehe sintayóaxían. Exi yóhe ti inta t'óna ito higo ti ó sít'aña kahnte ndá nohara kixin ts'ixenhen nchakuen sóa ²⁹ mé xikaha ti ó ts'ikonra tsohen kaín tíha, ndá tsonoaxínra kixin ó kuichjína ti tsjeje chjasintajni. ³⁰ Chaxín ndáxrjan kixin kaín tíha tsohen ti naxa t'enhña ti chojni siín chjasintajni. ³¹ Ti nkajní la ko ti chjasintajni mé ts'itjáña. Andá ti nkehe ndáxrjan la ts'itjáñahña, tsoxiteyá tíha.

³² 'Antá ti ñao la ti hora tsoxiteyá tíha la ninkexro noehña. Kjaxin noehña ti sin ángel tjejó nkaya nkajní la ko kjaxin ti Xjeen Díos k'óna Chojni la noehña. Ó jehó It'éni Díos mé nohe tíha.

³³ 'Méxra chrók'uejotsjehera, chrók'uejochqénra, chrónixjehéra Díos kixin noahñara nkesá la ko nkehora tsohen tíha. ³⁴ Exi yóhe ijnko chojni sátsji ikjín, andá ti naxa sátsjihya ch'an la seno tsochjéhe ch'an ixra ti sin ch'ehe ch'an xra ts'ayakonhen ndqe ch'an, la nkojnko sin ts'áyéhe sin nkojnko xra sich'e sin. La ko ts'etuñen ch'an ijnko sin tsjak'e ts'ayakonhen ti ndója nchia. ³⁵ Méxra jahara chrók'uejotsjehera kixin noahñara nkesá tsokjan ti ñché ti nchia, á ijnko tsontanonte o á ijnko k'áxrótjen o á ijnko tjetee itsje kochíká o á ijnko ts'inkaséña. ³⁶ Ndá xríñahña itsi ch'an la ts'itjaxín ch'an kixin tjejochrinra. ³⁷ Mé xikaha

tjonkara la ko xikaha ndátjan kaín chojni kixin chrók'uejósjehe sin —ichro ch'in Jesús.

14

Tjeyá sin nkexrín tsotsé sin ti ch'in Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Naxa t'itjáña iyó ñao ndá tsjasin sin ti kia pascua, la ko sinie sin ti niotja tsíkjikohya ti nkehe t'ánkíxin.

Ndá ti sin nchat'á t'etjan la ko ti sin maestro tjako ti ley mé kjueyá sin nkexrín sich'iyehé sin ti ch'in Jesús kixin jína tsotsé sin ndá ts'óñá sin ch'an. ² Ndá ndáchro sin:

—Nchoxon, kjánchó jehya ti ñao kia kixin chrók'uixité ti chojni la chrókónínkakohen sin ti jeheni —ichro sin.

Ijnko tjan kuikite aceite xraxé náxrjón ikja ch'in Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Andá ch'in Jesús kjuák'e chjasin Betania ndoe ch'in Simón, ti nkexro kuéchónta chinlepra. Andá ti ó tjenje ch'in Jesús, ndá xrinahña ikui ijnko tjan kuikao tjan ijnko ixro tsík'onaxin mármol tjiá ti aceite xraxé itsjo nardo, ti xrojan la imá tjete. Ndá ti tjan a mé kuakitjehe tjan ti ixro ndá kuikite tjan ikja ch'in Jesús ti aceite a. ⁴ Andá iso ti sin tjejó ntiha kónínkaon sin la ikjo kícho sin, ndáchro sin:

—¿Nkekuèté kjuínchexéhe tjan ti aceite náxrjón xraxé? ⁵ Ícha jína chrókóxixín iní ciento chichaon denario ti aceite, andá ti chichaon a mé chrókuítjohen ti chojni nóa —mé xikaha ichro sin k'uántaxíhín sin ti tjan.

⁶ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ndé tjtóhéra tjan; ¿nkekuèté t'antaxínhínra tjan? Ó nchoxon ti nkehe kjuích'ena tjan, ⁷ kixin ti chojni nóa la ó nkochrín ts'ejóqara sin la jína tsjínkítsara sin nkojín ñao. Ndá janhan la nkochrínhña ts'ejóni.

⁸ Ndá jehe tjan la ó kjuajon tjan ti nkehe chrókjuajon tjan. Ó seno kjuíncheka tjan xrojan ti cuerpo kuéntana kixin ti ó tsoxravána. ⁹ Chaxín ndáxrjan kixin ti tsjako sin ti itan jína tsaáxin chojni kuenté chjasintajni, ndá kjaxin tsochronka sin kixin xikaha kjuích'e tjan, la xikaha tsoxraxinkakonxín sin tjan —ichro ch'an.

Ch'in Judas kjuínchekji ti ch'in Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Andá ti ch'in Judas Iscariote, ijnko ti sin teyóxin k'uajiko ch'in Jesús, mé sákjuichenka ti sin nchat'á t'etōan kixin nkexrín tsotsé sin ti ch'in Jesús. ¹¹ Andá jehe sin la chéhe sin kuíhin sin xikaha, ndá ndáchro sin kixin chaxín tsjajon sin chichaon ts'áyéhe ti ch'in Judas. Ndá kjuankíxin kjuenkayáxin ch'an nkexrín tsochronka ch'an kixin jína tsotsé sin ti ch'in Jesús.

Ti kjuixixín kjónieko sin ti ch'in Jesús

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co. 11:23-26)

¹² Andá ikui ti ñao xrankíxixín kia sinie sin ti niotja tsíkjikohya ti nkehe t'ankíxin, ti ó t'óná sin ti kolélo kuènte kia pascua. Ndá ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé kjuanchankí sin:

—¿Nketí tjinkávan sátsjini sincheyaxíxini kixin sinieni kuènte ti kia pascua? —ichro sin.

¹³ Andá k'uetuehen ch'in Jesús iyó ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro ch'an: —Sátjira chjasin Jerusalén, ndá ntiha tsoxétara ijnko nkexro yama tóa tjiá ìnta la chrehéra ch'an. ¹⁴ Landá ti nchia ts'ixenhen ch'an la tsjanchankíhíra ìnché ti nchia a, la ndáchrora: “K'uetōan ti Maestro: ¿Nketí itjen ti cuarto siniękianxian ti sin xriķan ijie kia pascua?” ¹⁵ Andá ti ìnché nchia mé tsjakohara ijnko cuarto ijie, yóxin piso, mé chóna kaín nkehe tsichánxin. Ntaha mé sincheyáxixínra ti nkehe sinieni —ichro ch'an.

¹⁶ Ndá jehe sin la sákjuj sin chjasin Jerusalén, ndá ntiha k'uitja sin éxi chrónka ch'in Jesús. Ndá ntiha kjuíncheyáxixín sin ti nkehe sinie sin ti kia pascua.

¹⁷ Andá ó kóntó ndá ó kjuiji ch'in Jesús la ko ti teyó sin k'uajiko ch'an ti nchia ntiha. ¹⁸ Ndá ti ó tjejonie sin ndá ndáchro ch'in Jesús: —Chaxín ndáxrjan kixin ijnko ti jahara tjejoniekoni ntihi mé sinchekji ti janhan.

¹⁹ Ndá kjuankíxin k'uává sin. Ndá nkojnko sin kjuanchankíhi sin ti jehe ch'an ndáchro sin:

—¿Á janhan tíha ní? —ichro sin.

²⁰ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—Ti nkexro a mé ijnko teyóxinra, tjenjeqian nkokoa plato ntihi.

²¹ Chaxín janhan ti Xjeen Díos k'óna Chojni mé tsona éxi nixja ti xroon itén Díos, kjánchó nóa ti nkexro sinchekjína, ícha jína chrókokjéhya ch'an —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

²² Andá naxa tjejonie sin la ch'in Jesús kuakja ijnko niqtja, ndá chjéhe ch'an kjuasáya Díos. Ndá kóchrít'o ch'an ti niqtja ndá chjéhe ti sin k'uajiko ch'an. Ndá ndáchro ch'an:

—Intera, tíhi mé cuerpo kuéntana.

²³ Landá kjaxin kuakja ch'an ijnko vaso landá chjéhe kjuasáya Díos ndá kjuajon ch'an ik'ui sin kaín sin ti nkehe tjía. ²⁴ Ndá ndáchro ch'an:

—Tíhi mé ijni kuéntana chrónkaxín kixin chaxín tsoxiteyá ti nkehe nixin tsonhen kixin tsaáxin nchónhña chojni. ²⁵ Chaxín ndáxrjan kixin í ts'íhya janhan ti ìnté ti to uva i ínaá ti naxa tsjixrakáhya ti ñao itsi ti kjuachaxin kuènte Díos, andá ti ñao a mé xik'ía ìnté ti to uva nixin —ichro ch'in Jesús.

Ndá ch'in Jesús chrónka kixin ch'in Pedro sinchemá ti jehe ch'an

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Ndá kjuixin itsje sin ijnko himno kuènte Díos, ndá sákjuj sin ti ijna Olivo. ²⁷ Ndá ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—Ijie tie kaínra tsjtohera ti janhan. Ndá tsoxiteyá éxi ndáchro xroon itén Díos: “Janhan ts'oná ti nkexro t'ayakonhen ti kolélo ndá tsokohya nkexro ts'ayakonhen va, ndá tsjichroe va”. ²⁸ Andá ti ó tsoxechóna, ndá sátsjia nonte Galilea, ndá ntiha tsoxétani —ichro ch'an.

²⁹ Ndá ndáchro ch'in Pedro:

—Kjónté kaín sin tsítqhe sin ti jaha, kjánchó janhan la nahi.

³⁰ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín ndáxrjan kixin ijie tie ti naxa tsjehya ti kochintóá, yáya, la jaha mé sinchemána iní vez kixin chonhña ti janhan, tsichrua.

³¹ Ndá itsen kjuátehe ch'in Pedro, ndáchro ch'an:

—Kjónté koí janhan its'én la sintamáhña ti jaha.

La ko xikaha ndáchro sin kaín sin.

Ch'in Jesús nixjeexín Díos ti Huerto Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Ndá kjuiji sin ijnko nonte mé it'in Getsemaní. Ndá ch'in Jesús k'uętuęhen ti sin k'uajiko ch'an, ndáchro ch'an:

—T'ejora ntihyó, ndá janhan naxrehya tsonixjaha Díos.

³³ Ndá sákjuiko ch'an ch'in Pedro, Jacobo la ko Juan. Ndá kjuankíxin imá k'uává asén ch'an kóxakonhen ch'an. ³⁴ Ndá ndáche ch'an sin:

—Imá t'avá asená éxi chrók'uen xikaha. Ijie la ntihyó titohara, t'ejotsjehéra.

³⁵ Ndá sákjui ch'an kánhño ikjín, ndá kjuák'exín toch'in ch'an. Ndá chrónóęhe ch'an Díos kixin chrókjuajonhña kjuachaxin kixin chrókjuasóte ch'an ti ñao a. ³⁶ Andá ndáchro ch'an:

—Jaha It'eni. Jaha mé chonta kaín kjuachaxin, landá chrónóahani tsjakjíña kaín ti nkehe náxrjónhña tsonheni ijie. Kjánchó jehya éxi tjinkaoni jeheni chrókóhen. Nahi. Exi tjinkávan jaha —ichro ch'in Jesús.

³⁷ Ndá ikjan ch'an la k'uikon ch'an kixin ti sin kuitohe la t'ejójua sin. Ndá ndáche ch'an ti ch'in Pedro:

—Simón, ¿á tjechrian jaha? ¿Xá xitjahya nijnko hora chrókjuak'etsjehé? ³⁸ Ijie la t'ejotsjehéra la ko chrónóęhéra Díos kixin tsitęehya ch'an kixin ti Jinahña chrókjuít'ayahara; kaín asánra tjinkáonra chrókjuínchexiteyá ti nkehe jína, kjánchó ti cuerpoara la tjachahya.

³⁹ Ndá sákjui ch'in Jesús, ndá xikahó chrónóęhe ch'an Díos ínaá.

⁴⁰ Ndá ikjan ch'an la ó t'ejójua sin ínaá kixin imá kuihí sin kotáchrin. Ndá í noehña sin nkexrín chrókjuatehe sin. ⁴¹ Ndá ti ó níxin saxikji ch'an ndá ti ó ikjan ch'an la ndáchro ch'an:

—¿Á naxa tjejochinra, t'ok'áhara ní? Ótjen. Ijie kjuixraká ti hora kixin ti Xjeen Díos k'óna Chojni ts'áyéhe ti sin chóna ijie, sinchekjasóte sin.

⁴² T'àyara sátsjini kixin ó ikjui ti nkexro sinchekjína.

Itsé sin ti ch'in Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ndá naxa tjenixja ch'in Jesús, xrinahña kjuiji ch'in Judas, mé ijnko ti teyóxin sin k'uajiko ch'in Jesús la nchónhña chojni kujukao ch'an la kjuijiko sin chika espada la ko inta. La mé kjuixin sin kjuachaxien ti sin nchat'á t'ętoan la ko ti sin tjako ti ley la ko ti sin táda t'ętoan njnko.

⁴⁴ Andá Judas, mé ti nkexro sinchekji ch'in Jesús, mé tsíndáchro:

—Ti ch'in tsotjaha ijnko kochíto mé tíha itsera, sájtjkoara —ichro ch'an.

⁴⁵ Ndá ti ó ikui sin, ndá tuénxín kóchjinehe ch'in Judas ti ch'in Jesús la ndáchro ch'an:

—Maestro, Maestro.

Landá chjéhe ch'an kochíto. ⁴⁶ Landá ti sin kjuiji mé itsé sin ti ch'in Jesús, sákjuiko sin ch'an.

⁴⁷ Andá ijnko ti ch'in itjen ntiha mé kuakitsje chika espada la kóchríjin ch'an ndatsjon ti nkexro ch'ehe ixra ti nchat'á t'etjan. ⁴⁸ Ndá ch'in Jesús mé ndáche ti sin a:

—¿Nkekuènté kixin éxi chrótsera ijnko xíchee xikaha kixin k'uinkakoara chika espada la ko inta ndá tsotsera ti janhan? ⁴⁹ Kaín ñao kjuak'é nkaxenhen njnko kjuákohara, ¿ndá nkekuènté tsehvaráni? Kjánchó ticháxin xikaha tsonhen kixin tsoxiteyá ti nkehe nixja xroon itén Díos —ichro ch'an.

⁵⁰ Ndá kaín ti sin k'uajiko ch'an mé kuitjhe sin jehó ch'an, ndá kuinká sin sákjui sin.

Ijnko ndasoá sákjuixin ntiha

⁵¹ Andá ijnko ndasoá mé kjáxin tinkáchréhe ntiha, la jehó ijnko kamanta mé tjetsáte ch'an, ndá kjáxin itsé sin. ⁵² Kjánchó ti iké ch'an ó tsítsé sin, ndá jehe ch'an la kjónté tjóchín ch'an, kuinká ch'an.

Sákjuiko sin ch'in Jesús ti tjejó ti sin t'etjan

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Ndá sákjuikohe sin ti ch'in Jesús ti nchat'á imá t'etjan. Nta ntiha mé tsíkónkotsé kaín íso ti sin nchat'á t'etjan la ko ti sin táda t'etjan njnko la ko ti sin maestro tjako ti ley. ⁵⁴ Ndá ch'in Pedro la ikjín tjechréexin ch'an, ndá kjuiji ch'an ti ndasin ndje ti nchat'á imá t'etjan. Andá ntiha kjuák'etjaxinko ch'an ti sin policía tjejóchjixrohe sin ntiha.

⁵⁵ Ndá ti sin t'etuñhen ti sin nchat'á la ko kaín ti sin t'etjan kjueyá sin chojni kixin tsochrónka sin nkehe ti ijje chóna ch'in Jesús kixin jína chrók'óñá sin, kjánchó k'uitjahya sin ninkehó ijje. ⁵⁶ La itsjé sin kjuích'éna sin kjuach'ia kuènte ch'in Jesús, kjánchó nkokónhña ndáchro sin kixin ch'ia sin. ⁵⁷ Ndá iso sin k'uínkatjen sin, kjuích'ia sin, ndáchro

sin:

⁵⁸ —Jeheni ó kuínhini kixin ndáchro ti nkexro i kixin ts'óxíka ch'an ti n̄nko tsíkjich'énaxín chojni itja, ndá níxin ñao la ó tsjak'ę ch'an īnko n̄nko jehya chojni sich'éna —ichro sin.

⁵⁹ La kjónté x̄ikaha la nkokónhña ti nkehe chrónka sin.

⁶⁰ Ndá ti ch'in t'ętuęhen ti sin nch̄at'á k'uínkatjen ti tjejó kaín sin ndá kjuanchankíhi sin ti ch'in Jesús:

—¿Á ninkehó tsjateęhya jaha? ¿Á chaxín ti ije t'eka sin ti jaha ní?

⁶¹ Ndá ch'in Jesús tání la ninkehó t̄jateęhya. Ndá ti nch̄at'á t'ętoan la x̄ikjanchankí inaá, ndáchro ch'an:

—¿Á jaha ti Cristo X̄jeen Díos imá t̄jikosáyehe chojni ní?

⁶² Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín janhan tíha. Ndá chr'éx̄in ts'ikonra kixin ti X̄jeen Díos k'óna Chojni mé tsjak'etj̄ax̄in ch'an ti itja ch̄jina kuente Díos chóna kaín kjuachaxin la ti ó tsokjan ch'an la ti it̄ji síin nkajní mé tsjak'ekakjan ch'an itsi ch'an —ichro ch'in Jesús.

⁶³ Andá ti nch̄at'á t'ętoan la kótséchje ti iké ch'an kixin kjuakox̄in ch'an kixin imá nínkaon ch'an la ndáchro ch'an:

—Ticháx̄inhña tsihini íso chojni ts'eka sin ije. ⁶⁴ Jahara ó kuinhínra kixin k'uántax̄ih̄in ch'an Díos. ¿Ndá nkehe tsixrora?

Ndá kaín sin kjuátehe sin kixin chrók'uen ch'in Jesús.

⁶⁵ Ndá ikjé sin la kjuankíxin sin kuik̄jite sin ndaté sin ti ch'in Jesús la iso sin la k'uikjehe sin ikon ch'an, la ndá kjuate sin ch'an la kjuanchankíhi sin ch'an:

—Tónoha nkexro kjuatía —ichro sin.

Andá ti sin policia kuente n̄nko ch̄jehe sin nkayakon ch'in Jesús.

Ch'in Pedro kjuínchemá kixin chónhña ti ch'in Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Ndá ti nd̄asin chr'áj̄in mé itjen ch'in Pedro. Ndá ikui īnko tjan ch'ehe ix̄ra ti nch̄at'á t'ętoan. ⁶⁷ Ndá k'uikon tjan kixin tjechj̄ix̄rohe ch'in Pedro ntiha. Ndá komá tjan ch'an la ndáchro tjan:

—Jaha la k̄j̄ax̄in x̄rikoa ti ch'in Jesús kjuix̄in Nazaret —ichro tjan.

⁶⁸ Ndá ch'in Pedro mé kjuínchemá ch'an, ndáchro ch'an:

—Chonhña ti nkexro la nónahña ti nkehe ndáchrua.

Ndá k'uaxrjexín ch'an ntiha sákjui ch'an ndója. Ndá xrínghña itsje ijnko kochindóá. ⁶⁹ Ndá ti tjan a mé k'uikon tjan ti jehe ch'an ínaá ndá chenka tjan ti sin sntaxín ntiha:

—Ti nkexro i mé nkojín ti sin a —ichro tjan.

⁷⁰ Kjánchó kjuínchemá ch'in Pedro ínaá. Ndá ǎntsí chr'éxín, ti sin k'uejontaxín ntiha la ndáche sin ti ch'in Pedro:

—Chaxín jaha la nkojín ti nkexro a kixin tsíkjíxian nonte Galilea kixin tjatsoanxíni ti níxja jaha —ichro sin.

⁷¹ Ndá ch'in Pedro kjuankíxin kjuínchenohe ch'an Díos, ndáchro ch'an: —Chaxín chónhña ti nkexro ndáchro jahara.

⁷² Ndá yóxin itsje kochindóá. Ndá ch'in Pedro mé xraxinkaon ch'an ti nkehe tsindachro ch'in Jesús: “Ti naxa yayahya itsje ti kochindóá mé ó níxin vez sijnchemá ti janhan.” Ndá xraxinkaon ch'an tíha, landá kjuankíxin tsjánka ch'an.

15

Ch'in Jesús itjen nkayakon ch'in Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ ǎndá ó k'uinkaséña ndá ti sin nchát'á t'etōan kónkotséko sin ti sin táda la ko ti sin tjako ti ley la ko kaín ti sin t'etōan kuènte nínko kixin ikjo kícho sin. Ndá kjuixin ndá kjuínchenteto sin ti ch'in Jesús ndá kjuikaán sin ti itjen ti ch'in Pilato. ² Ndá kjuanchankí ch'in Pilato ndáchro:

—¿Á jaha ti Rey kuènte ti sin judío a ní?

Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro ch'an:

—Jaha xikaha ndáchrua.

³ ǎndá ti sin nchát'á t'etōan mé k'ueka sin ti ch'in Jesús nchónhña ijje.

⁴ Ndá ch'in Pilato xíkjanchankí ínaá, ndáchro:

—¿Nkekuènté tjateehya ninkehó? Tsjehé nchónhña ijje t'eka sin ti jaha.

⁵ ǎndá ch'in Jesús la ninkehó kjuáteehya la ch'in Pilato la í noehña nkehe tsixro.

Ch'in Pilato k'ueṭōan kixin tsjasóte ti ch'in Jesús ndá its'en

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

⁶ Andá ch'in Pilato mé kuénhen kixin ti kia Pascua mé tjajon ch'an kjuachaxin kixin sátsji ijnko chojni tjechjína éxi tsjanchia ti sin chjasin a.

⁷ Ndá ntiha mé techjína ijnko nkexro it'in Barrabás, la ko íso ti sin tsik'óñá itsjé chojni ti ijnko kjuanínkaon tsik'ixin. ⁸ Ndá ikui nchónhña chojni kjuankíxin kjuanchehe sin ti ch'in Pilato kixin chrókjuich'e ch'an éxi kaín nánó xikaha. ⁹ Ndá kjuátehe ch'in Pilato:

—¿Á tjinkáonra tsitohá sátsji ti Rey kuènte ti sin judío a ní?

¹⁰ Mé xikaha ichro ch'an kixin nohe ch'an kixin kjuachjinoxíhin chóna ti sin nchat'á t'etōan, ndá xikaha itsé sin ti ch'in Jesús ndá kjuikaán sin.

¹¹ Andá ti sin nchat'á t'etōan mé kjuínchekónínkaon sin kaín ti chojni siín ntiha la ndáche sin kixin ícha jína chrókjuanchia sin kixin chrók'uaxrje ti ch'in Barrabás. ¹² Ndá ch'in Pilato kjuanchankí inaá, ndáchro ch'an:

—Ndá, ¿nkehe tjinkáonra sít'ahá ti nkexro tíkítexínra Rey kuènte ti sin judío? —ichro ch'an.

¹³ Ndá jehe sin k'óyako sin ndáchro sin:

—¡Tsjak'enkani ch'an ntacruz!

¹⁴ Ndá ch'in Pilato mé xikjuanchankí ndáchro ch'an:

—¿Xá nkehe nduáhya kjuích'e ti nkexro i?

Kjánchó jehe sin antsí itsen k'óyako sin ndáchro sin:

—¡Tsjak'enkani ch'an ntacruz! —ichro sin.

¹⁵ Ndá ch'in Pilato mé tjinkaon sinchexiteyá ti nkehe kjuanchia ti sin chjasin a, ndá kuitōhe ch'an kixin sákjui ti ch'in Barrabás. Ndá k'uetōan ch'an kixin tsjate sin ti ch'in Jesús. Landá kjuixin la kjuajon ch'an kjuachaxin kixin sátsjiko sin ch'in Jesús tsjak'enkani sin ch'an ntacruz.

Ti sin soldado kjuanoá sin ti ch'in Jesús

¹⁶ Ndá ti sin soldado mé sákjuiko sin ch'in Jesús ti ndasin kuènte ti palacio. Ndá ntiha kónkotsé kaín íso ti sin soldado. ¹⁷ Ndá kuakitsje sin ti iké ch'in Jesús landá kjuínchek'inkáya sin ch'an ijnko ika kjátsetié la ko kjuak'enkaya sin ikja ch'an ijnko corona tsík'ónaxin ntach'í. ¹⁸ Ndá kjuankíxin k'óyako sin, ndáchro sin:

—Nkochrín tsjak'e tsétuēnhén ti sin judío —ichro sin.

¹⁹ Landá chjéhe sin ikja ch'in Jesús ijnko ntavara la ko kujukite sin ch'an ndaté sin la k'uejóxin sin toch'in sin nkayakon ch'an éxi

chrókjuikosáyehē sin x̄ik̄aha. ²⁰ Ndá ti ó kjuixin x̄ik̄aha kjuanoá sin ch'an, ndá kuakitsjehe sin ch'an ti ika tsíkjinchek'inkáya sin, ndá kjuínchek'inkáya sin ti ika xráxín tjechr'inkáya ch'an ínaá. Ndá kuakitsje sin ch'an sákjuiko sin tsjak'enkani sin ch'an ntacruz.

Ch'in Jesús kjuák'enkáni ntacruz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Ndá ijnko ch'in tsíkjin̄ chjasin Cirene, it'in Simón, me it'é ti ch'in Alejandro la ko ti Rufo, mé kjuix̄in ch'an nont̄ee ch'an, k'uatsínka ch'an ntiha. Ndá ti sin soldado la k'ueṭṭan sin kixin tsamá ch'an ti ntacruz tsjak'ekani ch'in Jesús.

²² Ndá sákjuiko sin ch'in Jesús ijnko itjo it'in Gólgota, mé t'axrjexín kixin Tjo hueso ikja chojni. ²³ Ndá ntiha chjéhe sin ch'in Jesús xranvino tsíkiko xroṇ mirra chrók'ui ch'an, kjánchó k'uihya ch'an. ²⁴ Ndá ti ó kjuixin la kjuak'enkani sin ch'an ti ntacruz. Ndá ti sin soldado la kjuích'exín sin suerte ti iké ch'an kixin tsonohē sin nkexéhe ti ika sátsjiko nkojnko sin.

²⁵ Andá ti hora kjuak'enkani sin ch'in Jesús ti ntacruz la mé las nueve nchítjen. ²⁶ Ndá ikja ti ntacruz mé kjuak'enkani sin ijnko inta tsíkjin sin, chrónka nkekuènté kjuínchekjasóte sin ch'an, mé ndáchro: “Ti nkexro i mé ti Rey kuènte ti sin judío.” ²⁷ Kjaxin yaá xich̄ee k'uejójáni sin ntacruz, mé ijnko sin la ti itja chjína kuènte ch'in Jesús la ti íjnko mé ti itja ch'an ikjon. ²⁸ Mé x̄ik̄aha xiteyá éxi nixja xroon itén Díos ndáchro: “Exi ijnko chojni kjuasin ije mé x̄ik̄aha k'uikon sin ch'an.”

²⁹ Andá ti sin t'atsínka ntiha mé kjuanoá sin la ko k'uántaxíh̄in sin ch'an, t̄ink̄at̄j̄a ikja sin ndáchro sin:

—Jaha ndáchrua kixin chrók'óxíka ti n̄inko, andá y'axin ñ̄ao la ó chrókjuich'éna ínaá, ichrua. ³⁰ Jahua t'inkajinxián ti ntacruz méhe la nchekaá asán —ichro sin.

³¹ Ndá ti sin nch̄at'á t'ṭṭan la ko ti sin tjako ti ley mé kjaxin sin kjuanoá sin ch'an, la ikjo kícho sin:

—Kjuinchekaá ch'an ókjé chojni, andá jehe ch'an la xitjahya sinchekaá ch'an asén ch'an. ³² Ti Cristo, Rey kuènte ti nación Israel, jehó chrókjuinkajinx̄in asén ti ntacruz, ndá chrók'uíkoni ndá kjaxini chrókuitekaoni ti jehe ch'an —ichro sin.

La ti yaá sin tjejóyáni ntacruz mé kjaxin sin kjuanoa sin ch'an.

Ik'uen Ch'in Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Andá ti ó chonkíxin mé k'uixin tie kuenté chjasintajni hasta las tres kójín. ³⁴ Ndá ti hora a mé itsen k'óyako ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —mé t'axrjexín: It'éni, It'éni, ¿nkekuènté kuítoghéni? —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

³⁵ Ndá íso sin tjejó ntiha kuíhin sin la ndáchro sin:

—Tihínra, t'iyehē ch'an ti ch'in Elías, ti nkexro kuéchrónka itén Díos ósé —ichro sin.

³⁶ Ndá ijnko ti sin siín ntiha kuinká ch'an kjuikakja ch'an ijnko kachjon ndá chr'ankí ch'an ti vino isán ndá kjuakíchónta ch'an ijnko inta kjíjin, landá kjuínchechjinehe ch'an ir'ua ch'in Jesús kixin chrók'ui ti vino isán la ndáchro ch'an:

—Títoghéra, tsotsjeheni siná á chaxín itsi ti ch'in Elías tsjinkajin ti jehe ch'an.

³⁷ Ndá ch'in Jesús itsen k'óyako ch'an ndá ik'uen ch'an. ³⁸ Ndá ti ika tjenkákuènxín nkaxenhen njnko mé k'uichje, k'óna yaá, kjuankíxixín noi la hasta nonte. ³⁹ Landá ti ch'in romano t'etōan itjen chok'èxin ti itjen ch'in Jesús, mé ti k'uikon ch'an kixin xikaha kóhen la ndáchro ch'an:

—Chaxín ti nkexro i la Xjeen Díos —ichro ch'an.

⁴⁰ Kjaxin k'uejó iso chojnichjin, ikjín k'uejó tsjexin sin la ntiha kjaxin kjuák'e ti tjan María Magdalena la ko ti íjnko tjan María, iñé ch'in Jacobo, ti ch'in tsoyo, la ko José. La ntiha kjaxin kjuák'e ti tjan Salomé.

⁴¹ Ti chojnichjin i mé kuinkáchréhe sin ti ch'in Jesús kixin kuékjinkjtsa sin ti kuékjak'e ch'an Galilea la ko kjaxin íso chojnichjin chréhe sin ti ó sákjuj ch'an ti chjasin Jerusalén.

Ti xravá ch'in Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Andá ó kóntanonte la ó kjuixraká ti ñao t'óyaxíhin sin kixin ó xrankíxixín ti ñao tok'éhe sin, ⁴³ mé ikui ijnko ch'in it'in José, kjuixjin ijnko chjasin it'in Arimatea. Jehe ch'an mé ijnko chojni imá tjetōan kuènte ti sin t'etōan siín ntiha. La mé kjaxin tjechónhen ch'an itsi ti kjuachaxin

kuènte Díos. Mé chrakonhña ch'an kjuichréhe ch'an ti ch'in Pilato la kjuanchia ch'an ti cuerpo kuènte ch'in Jesús.⁴⁴ Ndá ch'in Pilato la imá chrakon ch'an kixin ó tsíkjixín tsík'en ch'in Jesús, ndá k'uéyehé ch'an ti ch'in capitán la kjuanchankí ch'an á chaxín xikaha tsíkonhen.⁴⁵ Ndá ti ó chrónka ti ch'in capitán kixin chaxín ó ik'uen ch'in Jesús, ndá ti ch'in Pilato kjuajon kjuachaxin kixin tsakja ch'in José ti cuerpo.⁴⁶ Ndá ch'in José mé k'uena ijnko ika kjíjin tjete sínkí. Ndá kjuinkajin ch'an ti cuerpo kuènte ch'in Jesús, landá k'uísímá ti ika a. Ndá kjuixin, mé kjuak'ë ch'an ti cuerpo ijnko itjo tsíxraya. Ndá kjuínchenkájin sin ijnko ixro ijie kuíkjèxin ndója ti itjo a.⁴⁷ Andá ti tjan María Magdalena la ko María, ñné ch'in José, mé k'uíkon sin nketí kjuák'e ti cuerpo kuènte ch'in Jesús.

16

Ti xechón ch'in Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Andá ti ó k'uátsínka ti ñao tok'éhe chojni, ndá ti tjan María Magdalena la ko María, ñné ch'in Jacobo, la ko tjan Salomé mé k'uena sin xroan xraxé náxrjón sátsjiko sin kixin sincheka sin ti cuerpo kuènte ch'in Jesús.² Ndá imá nchítjen ti ñao xrankíxixín ti semana mé kjuiji sin ti itjo tsíxravá ch'in Jesús, nandá tetjiton ti ñao.³ La jehe sin mé tinkákjo kícho sin ndáchro sin:

—¿Xá nkexro chrókuakjiihíni ti ixro tjekjèxin ti itjo a? —ichro sin.

⁴ Andá xrínahña k'uikon sin kixin ó tsíkjixín tsíkjiin ti ixro, ndáha itjen, kjónté imá ijie ti ixro.⁵ Ndá ti k'uíxenhen sin la k'uikon sin kixin ntiha tetjaxín ijnko ndasoá ti itja sin chjína la tjechr'inkáya ch'an ijnko ika kjíjin, tjóá tsjehe, ndá imá chrakon sin.⁶ Ndá ndáchro ti ndasoá:

—Chrakonhñara. Ti xritjéyára ti ch'in Jesús tsíkjixín Nazaret kjuak'enkani sin ntacruz, la í kohya ntihi. Ó xechón ch'an. Tsjehéra ti tsíkjak'ë sin ti cuerpo kuènte ch'an.⁷ Ijie la sájtira, tjichenkara ti sin kuék'ajiko ch'an la ko ti ch'in Pedro kixin ti ch'in Jesús mé tsjitaón ntja sátsji Galilea, ndá ntiha tsoxétara ch'an éxi k'uechronka ch'an —mé xikaha chrónka ti ndasoá a.

⁸ Ndá ti chojnichjin mé imá chrakon sin la tsixránka sin, sákjuixin sin ti tsíxravá ch'in Jesús, kjánchó ninkexró chenkahya sin kixin imá chrakon

sin.

Ch'in Jesús titàya k'uikon ti tjan María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Andá ti ó xechón ch'in Jesús ti ñaο xrankíxixín semana imá nchítjen, mé xéta ch'an ti tjan María Magdalena, ti tjan tsíkakitsjexín ch'an yato nchakuen jínahña. ¹⁰ Landá jehe tjan sákjuichenka tjan ti sin kuék'uajiko ch'in Jesús kixin imá t'ává sin la tsjánkehe sin ch'an. ¹¹ Andá ti ó kuíhin sin kixin tsík'ikon ti tjan a kixin ó xixechón ch'in Jesús la kuitekakonhña sin.

Iyó ti sin kuék'ajiko ch'in Jesús titàya k'uikuén sin ti jehe ch'an

(Lc. 24:13-35)

¹² Andá chr'éxìn mé yaá sin tjejotji chrínta nontee chojni mé titàya k'uikuén sin ti ch'in Jesús, la ókjé nkexrín tsjehe ch'an. ¹³ Andá jehe sin sákjuichenka sin ti sin íso a, kjánchó kjaxin sin kuitekakonhña sin.

Ch'in Jesús k'uętuęhen ti sin k'uajiko nke ixra sich'e sin

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Andá chr'éxìn la titàya k'uikuén ti tejnko sin ti jehe ch'an ti naxa tjejónie sin. Ndá níxjehe ch'an ti jehe sin kixin nkekuénté icha asén sin la kuitekakuenhña sin ti nkexro tsík'ikon kixin ó xechón ch'an. ¹⁵ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Sátjira kuenté chjasintajni, la tjácohéra kaín chojni ti itan jína tsaáxin sin. ¹⁶ Ti nkexro tsitekaon la tsikite sin la mé tsaá sin. Andá ti nkexro tsitekakonhña la mé tsjasóte. ¹⁷ Ndá ti sin tsitekaon ti janhan la tsjasin sin kjuaxroan ijié la kjuachaxin njina mé tsakitsjexín sin nchakuen jínahña chóna chojni la ko tsonixja sin ókjé ngiva. ¹⁸ Kjaxin kjónté tsotsé sin konche la kohya nkehe tsqhen sin la ko kjónté chrók'ui sin ijnko ìnta chóna veneno la kohya nkehe tsqhen sin. Kjaxin ts'ejotja itja sin chojni níhi la tsitqhe sin jína.

Ch'in Jesús sákjuj nkaya nkajní

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ndá ti ó kjuixin níxjehe Ìnchéni Jesús ti jehe sin, ndá sákjuj ch'an

nkaya nkajní kjuák'etjəxín ch'an ti itja chjína kuènte Díos.²⁰ Andá jehe sin sákjui sin nkuíxín sákjuikjako sin ti itan jína tsaáxin chojni. La Ìnchéni mé kjuinkĩtsa ti jehe sin la ko kjuəchəxíen ch'an mé kjuasixín sin itsjé kjuaxroan kixin tíha mé tsonoexín ti sin tjejótihin kixin chaxín nkehe kuènte Díos kjuako sin. Mé xíkaha tsəhen. Ó tjen.